

2009

Raport:

Implementarea Procesului Bologna în România: Perspectiva studenților

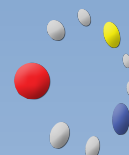
Obiectivul principal al acestui studiu a fost acela de a evidenția stadiul actual al sistemului educațional românesc din perspectiva beneficiarului și de a ne contura o viziune de ansamblu asupra modului în care Procesul Bologna a fost implementat în România.

Raport realizat
cu sprijinul:

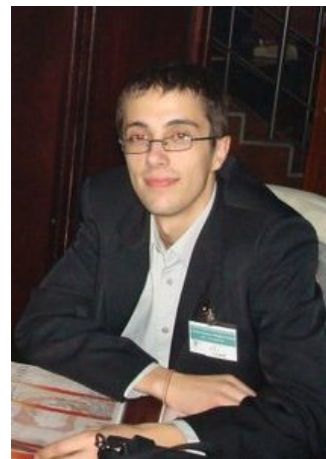

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România
Reprezentăm Viitorul!

Dragă cititorule,

În primul rând doresc să menționez că acest studiu, nu este unul cantitativ, ci mai degrabă unul calitativ, subiectiv chiar, fiind realizat din perspectiva unei categorii de beneficiari, în acest caz, cea a studenților. Motivul pentru care dorim încă de la început să subliniem acest lucru, este acela că pe hârtie întotdeauna România a stat bine, orice cercetare ar fi făcută, pe o serie de documente închise undeva, apare că avem de toate. Ceea ce am reușit însă să surprindem în acest studiu a fost **realitatea din universități** simțită de beneficiarul sistemului, și nu o realitate uneori virtuală, scrisă pe o hârtie.

Procesul Bologna, așa cum a fost gândit în 1998, are ca termen limită de implementare anul 2010. După 10 ani, Spațiul European al Învățământului Superior își va continua schimbarea, păstrând o viziune comună. În conturarea viitoarelor direcții de acțiune, miniștrii educației, în cadrul următoarei întâlniri, vor trebui să cunoască și să țină cont de stadiul actual al Învățământului Superior.

Pentru aceasta, trebuie să evaluăm următoarele aspecte:

- Oare s-a încheiat în România implementarea procesului Bologna, sau suntem încă în fază incipientă?
- Oare se mișcă Europa prea repede astfel încât sistemul educațional românesc încearcă să-l prindă din urma fără șanse de succes?
- Putem afirma că suntem gata să pășim împreună cu restul Europei în faza următoare?

În viziunea ANOSR, nu se poate face trecerea la următoarea etapă a “educației europene” fără a știi exact în ce stadiu este sistemul în momentul de față, ce trebuie îmbunătățit, ce trebuie schimbat.

Raportul stadiului de implementare al Procesului Bologna în România a fost deja realizat. Cu toate acestea avem convingerea că nu poate fi considerat cu adevărat relevant, atâta timp cât o astfel de evaluare **nu i-a inclus în mod direct** și pe beneficiarii sistemului educațional. În acest sens am realizat un studiu pentru **a putea evidenția atât elementele pozitive cât și cele negative**.

Aspectul esențial care diferențiază un astfel de studiu, este acela că **pornește de la beneficiar**. Deși studenții manifestă un dezinteres crescut față de sistemul educațional, **organizațiile studentești sunt acei poli** care atrag în jurul lor studenți care înțeleg sistemul și doresc să îl optimizeze pentru a putea învăța într-un mediu atractiv și centrat pe nevoile lor.

Care este finalitatea acestui studiu în viziunea ANOSR?

Acest raport va pune bazele politicilor promovate în perioada următoare de ANOSR în ceea ce privește sistemul educațional din România. Totodată va fi un reper în ceea ce privește poziția studenților din România vizavi de implementarea reformelor educaționale. Acest raport va fi realizat o dată la doi ani, și va indica ritmul în care reformele gândite la nivel European se regăsesc în România.

Cezar Mihai HÂJ
Președinte ANOSR

**European Students'
Union**

Procesul Bologna

Scopul suprem al procesului Bologna este de a crea un Spațiu European al Învățământului Superior (SEIS) bazat pe cooperarea internațională și schimbul de comunități academice.

Spațiul European astfel clădit:

- va facilita mobilitatea studenților, absolvenților și a personalului academic;
- va pregăti studenții atât pentru carieră, cât și pentru viața de cetățeni activi implicați în societate;
- va fi un suport pentru dezvoltarea personală;
- va oferi acces liber la învățământ de calitate, precum și oportunitatea de a alege locațiile formării tale profesionale.

De ce se numește Procesul BOLOGNA și cine participă la acesta?

Procesul Bologna a luat numele Declarației de la Bologna, act semnat în orașul italian cu același nume în 19 iunie 1999, de către miniștrii responsabili de învățământul superior din 29 de țări europene.

Astăzi, Procesul Bologna reunește 46 de țări, toate acestea făcând parte și din Convenția Culturală Europeană și dedicate aceluiași obiective ale SEIS.

O caracteristică importantă a Procesului, este faptul că sunt implicate: Comisia Europeană, Consiliul Europei, UNESCO-CEPES, alături de reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior (EUA), studenți (ESU), angajați și agenții de asigurare a calității (ENQA).

Liniile de acțiune ale Procesului Bologna

Cadrul Calificărilor / Sistemul bazat pe 3 cicluri

Cadrul calificărilor, descrie calificările dobândite prin intermediul învățământului superior și cum sunt acestea interconectate. Cadrul Național al Calificărilor descrie ce ar trebui să știe și să fie capabil să facă un student care dobândește o anumită calificare, și cum poate trece o persoană de la o calificare la alta, în cadrul unui sistem.

Cadrul Național al Calificărilor trebuie conceput astfel încât să fie compatibil cu cel european, care a fost adaptat încă din 2005, sub forma celor 3 cicluri de studiu (licență, masterat și doctorat). Acest sistem cadru face recunoașterea mult mai simplă a calificărilor, în întregul spațiu european.

Mobilitatea

În Comunicatul de la Londra, din mai 2007, miniștrii responsabili de învățământul superior din țările participante în Proces, susțineau faptul că *“Mobilitatea personalului academic, a studenților și absolvenților este unul dintre elementele centrale ale Procesului Bologna, creând oportunități de dezvoltare personală, dezvoltarea cooperării internaționale între indivizi și instituții, întărind calitatea învățământului superior și a cercetării, dând substanță dimensiunii europene”*.

Facilitarea mobilității este unul din obiectivele principale, care se dorește a fi atins o dată cu crearea SEIS, la fel cum miniștrii au confirmat din nou la ultima întâlnire din Londra în 2007.

Asigurarea calității

În Învățământul Superior, termenul “asigurarea calității” se referă la toate politicile, procesele și acțiunile create să asigure că instituția, programele și calificările întrunesc și mențin standarde specifice legate de educație, suport financiar și infrastructură. Astfel asigurarea calității aduce, în primul rând, o garanție instituțiilor de învățământ superior și stakeholderilor direct interesați, despre faptul că nivelul de calitate este atins. Asigurarea calității are de asemenea funcția de a îmbunătăți și perfecționa continuu sistemul de învățământ.

Unul din scopurile Declarației de la Bologna (1999) a fost acela de a încuraja cooperarea europeană în domeniul asigurării calității Învățământului Superior, prin crearea unei viziuni comune în elaborarea de criterii și metodologii comparabile.

La reuniunea ministerială din 2005 s-a adoptat documentul cu numele “Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area”, elaborat de ENQA în cooperare cu agențiile membre și celelalte 3 structuri membre ale grupului E4 (EUA, EURASHE, ESU).

Capacitatea de angajare

Există foarte multe definiții ale capacității de angajare. Una dintre ele este *“abilitatea de a fi angajat inițial, de a rămâne angajat și de a te putea mișca și dezvolta profesional, în piața muncii”*.

Rolul Învățământului Superior în acest context este de a echipa studenții cu abilități și competențe (cunoștințe, atitudini și comportamente) necesare la locul de muncă și cerute de angajatori, și în același timp, de a se asigura că oamenii își pot menține sau reactualiza aceste competențe prin muncă. La sfârșitul unui curs, studentul trebuie să aibă cunoștințe atât despre subiect, cât și despre competențele necesare în practică.

Recunoașterea calificărilor

Scopul recunoașterii calificărilor este de a face posibilă utilizarea acestora dintr-un sistem educațional în altul, fără a-și pierde valoarea.

Documentul internațional principal care vorbește despre recunoașterea calificărilor este Convenția Consiliului Europei/UNESCO pentru Recunoașterea Calificărilor în ceea ce privește Învățământul Superior. La fel ca și orice text oficial, Convenția trebuie pusă și în practică. Recunoașterea calificărilor cade în competența fiecărei țări. În cele mai multe cazuri, aceasta înseamnă că instituțiile de învățământ superior sunt responsabile de recunoașterea calificărilor dobândite prin studiu, pe când angajatorii sunt responsabili de recunoașterea calificărilor necesare pentru piața muncii.

Uneltele ajutătoare în recunoașterea calificărilor sunt: Sistemul European de Credite Transferabile și Suplimentul de Diplomă.

Dimensiunea Socială

Dimensiunea socială se refera la egalitatea de șanse în contextul învățământului superior, în termeni de: acces, participare, terminarea studiilor, condițiile de trai, ghidare și consiliere, suport financiar și reprezentare în structurile decizionale. Aceasta induce de asemenea și oportunități egale în domeniul mobilității, portabilitatea suportului financiar și îndepărtarea oricărui tip de barieră.

Toate acestea duc la întărirea calității, atractivității și competitivității Spațiului European al Învățământului Superior.

Dimensiunea socială a fost un element al Procesului Bologna încă de la întâlnirea ministerială de la Praga, 2001. Acest item a fost inclus în Comunicatul ce a precedat întâlnirea, la sugestia reprezentanților studenților. În Comunicatele ce au urmat, dimensiunea socială a fost recunoscută ca o parte crucială pentru succesul spațiului comun european.

Învățarea pe tot parcursul vieții

Învățarea pe tot parcursul vieții a fost recunoscută ca fiind un element esențial al SEIS încă de la întâlnirea miniștrilor de la Praga, în 2001. Comunicatul de la Praga a semnalat faptul că în Europa construită pe o societate bazată pe cunoaștere, elaborarea de strategii legate de învățarea pe tot parcursul vieții este necesară pentru a face față competitivității și inovării, pentru a îmbunătăți coeziunea socială și calitatea vieții.

Capitolul I. Dimensiunea socială

Dimensiunea Socială a fost introdusă ca o categorie separată a Procesului Bologna la întâlnirea de la Praga din anul 2001.

Dimensiunea Socială a zonei Europene a Învățământului Superior, urmărește **egalitatea de șanse în domeniul Învățământului Superior** în termeni de: acces la sistemul de Învățământ Superior, participarea și finalizarea cu succes a studiilor, monitorizarea condițiilor în care se studiază existența serviciilor de orientare și consiliere, participarea și guvernarea studentescă în Învățământul Superior.

Aceasta implică, de asemenea, egalitatea de șanse în mobilitate, atunci când este vorba de portabilitate de sprijin financiar și, în speță, înlăturarea barierelor de orice fel.

ANOSR crede în Spațiul European al Învățământului Superior (European Higher Education Area – EHEA), care promovează calitatea în educație **pentru toți** studenții, calitate bazată pe posibilitatea de a învăța, și nu de a plăti pentru cunoștințele acumulate. Acest capitol subliniază importanța dimensiunii sociale ca o bază fundamentală pentru întreaga agendă de reforme, tocmai pentru a avea garanția accesului la educație. Participarea și finalizarea studiilor, la toate nivelele, trebuie să reflecte diversitatea populației noastre.

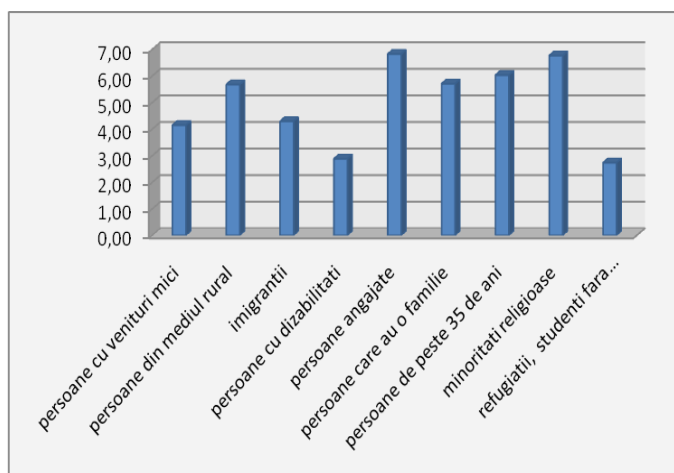
Conform răspunsurilor oferite la întrebarea: „Cine ar trebui să fie principalul responsabil pentru implementarea și monitorizarea implementării sistemului Bologna în România?”, alături de Ministerul Educației Cercetării și Inovării ca principal element executiv al politicilor educaționale, **federațiile naționale studentești trebuie să fie responsabile în egală măsură cu Instituțiile de Învățământ Românesc**, de implementarea și mai ales, monitorizarea sistemului Bologna în România. Alături de federațiile studentești și Universități, Guvernul trebuie să dezvolte o politică de implicare în acest domeniu.

Scopul acestei întrebări este de a identifica și de a conștientiza **principalii responsabili** de sistemul de Învățământ Superior.

În ceea ce privește accesul tuturor studenților la un învățământ de calitate, raportul evidențiază că grupurile/categoriile sociale cu cele mai mari probleme referitoare la accesul în cadrul Instituțiilor de Învățământ Superior (IIS) sunt:

- persoanele cu dizabilități,
- studenții fără locuință.

O astfel de evaluare poate sta la baza unor programe sociale ce ar facilita accesul persoanelor cu priorități speciale și ar avea ca efect integrarea lor în societate.

Statistică la nivel de Universitate

Astfel, am identificat o serie de exemple de bună practică în domeniu:

- locuri speciale pentru minorități, imigranți;
- reduceri de taxe și burse pentru persoane cu dizabilități și pentru persoane cu venituri mici.

O serie de politici în domeniul social sunt implementate odată cu Legea Învățământului din 1995 și actualizată ulterior, însă în ultimii ani nu au fost identificate o serie de politici coerente în acest sens.

În ceea ce privește absolvirea primului ciclu de licență, în 57% din Universități procentul studenților care absolveste ciclul de licență este ridicat - 80%-100%, în timp ce în 29% din Universități ciclul de licență este absolvit, în medie, de 60%-80% din studenți.

Principalele categorii de studenți care renunță la studii sunt :

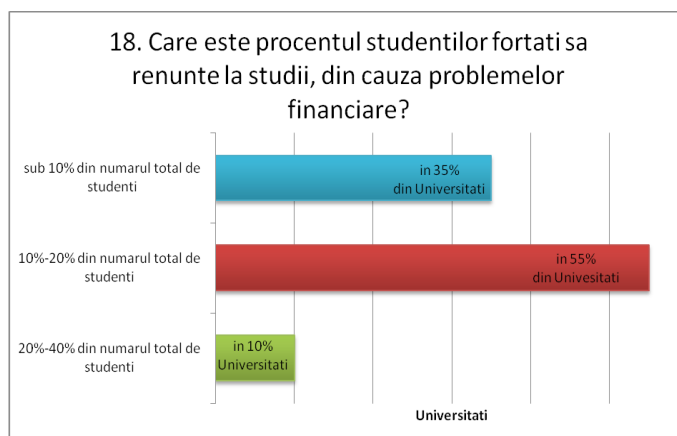
- Studenți cu venituri mici situație întâlnită în 71 % din Universități
- Studenții angajați situație întâlnită în 42,8 % din Universități
- Studenții fără locuință situație întâlnită în 33 % din Universități

Rezultatele chestionarului sunt întărite și de **principalele motive evidențiate de către organizațiile studențești** pentru care studenții renunță la studiile superioare înainte de absolvire:

- problemele financiare (30 %)
- nepromovarea examenelor (29%)
- locul de muncă (24%)

Alte motive au fost: lipsa consilierii în timpul liceului, astfel absolvenții de învățământ preuniversitar fac alegeri greșite, renunțând apoi la studii pentru a se reprofila.

Detaliind motivul principal, observăm că în 55% dintre Universitățile din țară, 10-20% dintre studenți renunță din cauza problemelor financiare. Cu privire la barierele financiare, mai bine de jumătate din Universitățile din țară (57%), s-a constatat existența unor **taxe**, considerate de studenți ca fiind **exagerate**.

Statistică la nivel de Universitate

Exemple de taxe exagerate identificate:

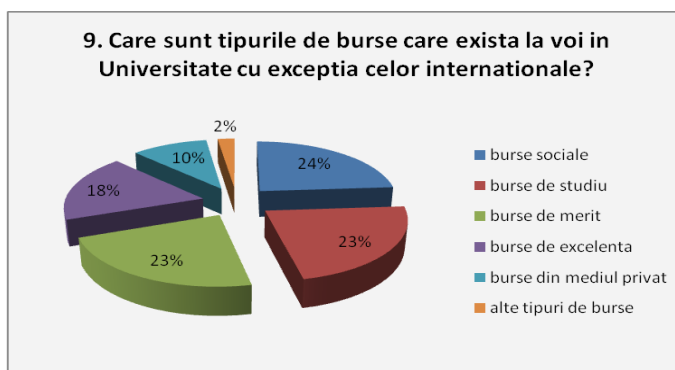
- taxa de înmatriculare pentru modulul al doilea pedagogic (Universitatea Dunărea de Jos Galați, Universitatea de Vest din Timișoara)
- taxa de carnet (Universitatea de Medicină și Farmacie Iași)
- taxa percepută pentru examenul de licență introdusă cu o lună înainte de data susținerii acesteia (Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava)
- eliberarea foii matricole - 100 RON (Universitatea Tehnică Cluj-Napoca)
- taxa de înmatriculare pentru înscrierea în anul I de 200RON (Universitatea Dunărea de Jos Galați)
- refacerea carnetul de student - 100 RON (Universitatea Tehnică Cluj-Napoca)
- taxa de bibliotecă – toți studenții sunt obligați să plătească taxa/abonamentul la bibliotecă indiferent dacă folosesc sau nu această facilitate, indiferent de anul de studiu sau ciclul în care se află, acest lucru aplicându-se inclusiv profesorilor, taxa având valoarea de 10 RON/an (Universitatea de Nord din Baia Mare)

În ceea ce privește taxele de studiu exagerate, putem observa faptul că aceste exagerări **nu sunt obligatoriu recente**, 45% din creșterile acestei taxe fiind făcute proporțional cu inflația din România (în medie, maxim 10%).

Ulterior, realizării acestui studiu, au fost raportate o serie întregă de tentative de mărimi ale taxelor, mărimi argumentate prin criza financiară, chiar dacă această criză afectează inclusiv puterea financiară a beneficiarilor sistemului educațional, lucru ce va duce la restricționarea accesului la învățământul superior din considerente financiare.

În momentul de față, când vorbim de dimensiunea socială a Învățământului Superior, în viziunea ariei Europene a Învățământului Superior, vorbim și de acordarea de stimulente, precum și de asigurarea unor condiții de viață propice unui învățământ de calitate. În acest sens, în Universitățile din România există un număr de astfel de facilități.

Astfel, avem burse sociale, burse de studiu și burse de merit răspândite în toate Universitățile din România dar și Burse Private, prevăzute și în metodologiile anexe la Legea Învățământului. Cu toate acestea, în **doar 10% din Universități**, studenții știu de existența **burselor din mediul privat**, iar **bursele pentru studenții din mediul rural sunt practic inexistente**.

Statistică la nivel de Universitate

Servicii Sociale

În ceea ce privește serviciile sociale puse la dispoziția studenților din România, putem observa cu ușurință existența căminelor în toate centrele universitare și existența reducerilor pe transportul feroviar, conform reglementărilor din Legea Învățământului.

Problemele cele mai evidențiate au fost cele legate de **centrele de consiliere și orientare în carieră**, care, deși **sunt obligatorii**, conform ordinului ministrului 3235 din 2004, încă nu au fost implementate în toate Universitățile din România. În unele Universități unde regăsim aceste structuri observăm existența unor taxe, pentru o simplă consiliere din partea unei structuri, finanțate de către stat.

Deși, conform legii, Universitățile au înființat astfel de centre, în multe cazuri acestea nu funcționează sau nu îndeplinesc obiectivele reale ale unui Centru de Consiliere și Orientare. Astfel de cazuri se întâlnesc în: Universitatea Politehnică București, Universitatea Babeș Bolyai, Academia de Științe Economice, Universitatea București, Universitatea Transilvania Brașov, Universitatea Maritimă Constanța, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea de Nord Baia-Mare.

Totodată, mecanismele moderne de verificare a situației școlare, nu sunt implementate în mai bine de jumătate din Universitățile din România.

Facilități ale Universităților din România

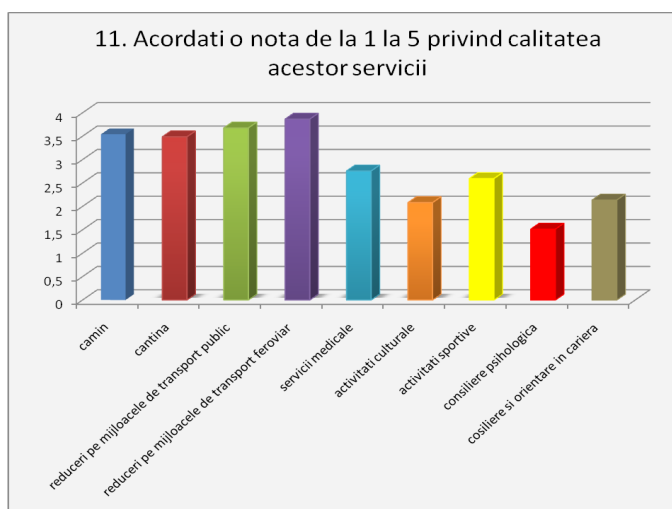
(procent din numărul total)

Cămine	100%
Cantine	95,2%
Reduceri pe mijloacele de transport public	95,2%
Servicii medicale	90,5%
Săli de lectură	90,5%
Baze sportive	66,7%

Consiliere și orientare în carieră	61,9%
Activități culturale	57,1%
Consiliere psihologică	47,6%
Sisteme electronice de verificare a situației școlare	47,6%

În Universitățile din România, serviciile sociale cu calitate îmbunătățită sunt cele de cazare, cantină și transport public, acestea reflectând investițiile făcute în ultima perioadă. Problematic este faptul ca, in anul 2009, încă nu avem servicii sociale de calitate foarte bună, nici un element nu a ajuns la nota 4, 5 fiind nota maximă.

Serviciile sociale care sunt cel mai des catalogate drept **necalitative**, oferite studenților sunt: serviciile de consiliere psihologică; consiliere și orientare în carieră.

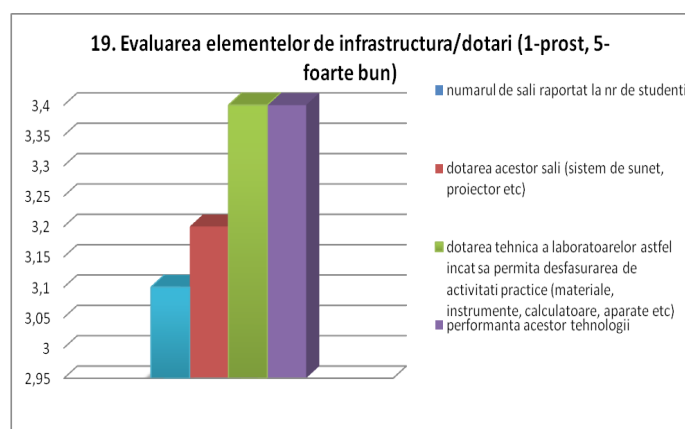
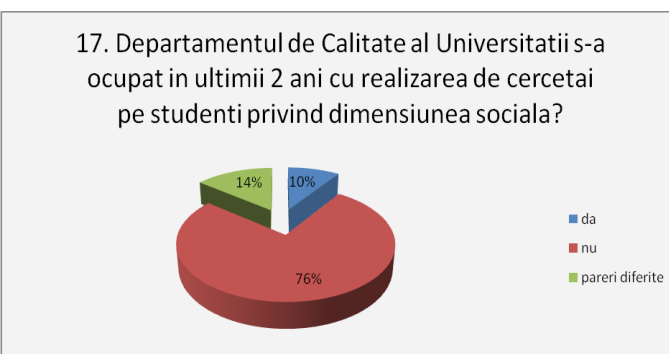

Statistică la nivel de Universitate

Deși în ultima perioadă au existat investiții vizibile în reabilitarea sau construcția de cămine, există totuși un deficit mare, mai ales în centrele universitare mari precum Timișoara (Universitatea de Vest din Timișoara), Cluj-Napoca (Universitatea Babeș Bolyai), București (Universitatea București), la polul opus aflându-se Universitatea de Nord din Baia Mare, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică sau Universitatea Politehnică din Timișoara care acoperă toate cererile de cazare.

Interesul față de Calitatea Serviciilor Sociale oferite.

Studiul realizat indică faptul că în România nu există un interes real în ceea ce privește calitatea, doar 10% din Universități realizând cercetări privind situația calității serviciilor oferite studenților.

Dotările de bază:

În ceea ce privește dotările de bază ale Universităților constatăm o **supra-aglomerare** raportată la numărul de săli și dotarea acestora. Legat de dotarea tehnică a laboratoarelor, studiul evidențiază un nivel mediu al dotărilor.

Calificativ:

Putem spune că deși această linie de acțiune nu a ajuns încă la parametri doriți, în ceea ce privește implementarea Procesului Bologna, raportul este **satisfăcător**.

Recomandări:

- Realizarea de studii privind grupurile/categoriile sociale cu cele mai mari probleme în ceea ce privește accesul la învățământul superior și realizarea unor programe menite să le îmbunătățească accesul.
- Organizarea de dezbateri la nivel național, împreună cu toți actorii relevanți din învățământul superior, cu privire la dimensiunea socială;
- Dezbaterea, conceperea și implementarea unui **sistem de finanțare al învățământului superior** care să răspundă nevoilor actuale ale acestuia, favorizând totodată atingerea obiectivelor Procesului Bologna;
- Eliminarea sau diminuarea taxelor exagerate percepute de Universități;
- **Atragerea de burse private** și promovarea lor în rândul studenților;
- Promovarea și eficientizarea mecanismelor de acordare a burselor din mediul rural.
- Conceperea unor strategii concrete de funcționare a Centrelor de Orientare și Consiliere în Carieră și eliminarea oricăror taxe pentru serviciile prestate;

CAPITOLUL II. Participarea studenților

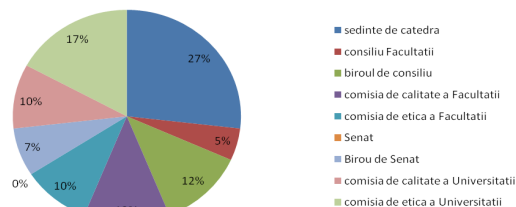
La întâlnirea ministerială ce a avut loc la Praga în 2001, miniștrii din domeniul educației au afirmat că studenții sunt membri cu drepturi depline ai comunității academice și că trebuie întreprinse măsuri pentru ca aceștia să fie recunoscuți ca și parteneri competenți, activi și constructivi.

În același timp, studenții nu trebuie să fie limitați doar la participare, mai mult decât atât, ar trebui să influențeze organizarea și conținutul educațional al Universităților.

Conform prevederilor Europene, studenții trebuie incluși în toate forurile din Învățământul Superior, fie ele consultative, deliberative sau executive. Cu toate acestea, în România mai există încă structuri în care studenții nu sunt prezenți, procentajele putând fi urmărite în diagrama de mai jos.

Statistica pe Universitate

3. Conform Procesului Bologna, participarea studenților trebuie să fie vizibilă pe două niveluri, pe plan local, instituțional și la nivel de Facultate/program de studiu. În ce structuri NU sunt reprezentati studenții, în Universitatea ta?

Deși există recomandări și reglementări clare în domeniu, putem evidenția comisiile de etică universitară (Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea Maritimă Constanța)

Amplierea efectului Procesului Bologna:

În opinia organizațiilor studentești, în aproape jumătate din Universități, Procesul Bologna are un efect mic (în cazul a 43%). Ca perspectivă asupra calității acestui efect, în 38% din Universități,

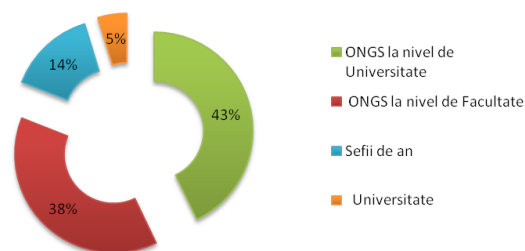
Procesul Bologna este văzut ca având un efect pozitiv asupra educației, dar în nici o Universitate nu este considerat ca având un efect negativ.

Alegerile studenților

Formal, alegerile studenților se desfășoară prin intermediul alegerilor directe de către studenți sau/și prin sistem piramidal, procesul de alegeri fiind realizat de către organizațiile studentești sau, acolo unde nu există, de către studenții reprezentanți. În Universitățile chestionate nu au fost identificate situații flagrante de numire în cadrul funcțiilor de conducere ale studenților.

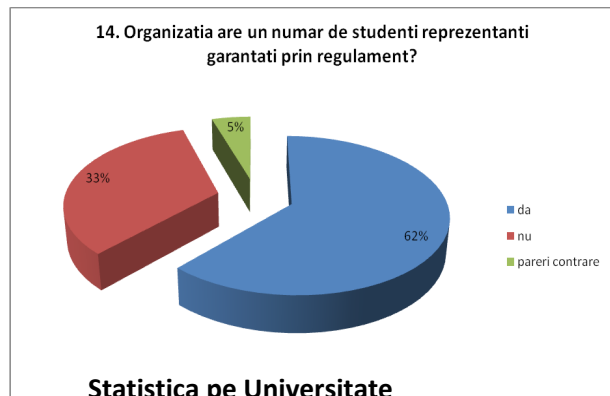
Un alt studiu efectuat în anul 2007, pe aceleași Universități, indică o creștere semnificativă a numărului de regulamente privind alegerea studenților reprezentanți. Acest lucru a fost reglementat prin Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 2538/01.11.2007, privind organizarea și desfășurarea alegerilor conducerilor academice din Învățământul Superior acreditat. Acesta interzice implicarea Universității în desfășurarea alegerilor pentru studenții reprezentanți, determinând crearea de regulamente interne pentru a legifera intern situația.

7. Alegerile sunt organizate de:

Deși există aceste reglementări, avem și Universități care refuză să le respecte. Un astfel de exemplu este **Universitatea București**, **Universitatea Tehnică Cluj-Napoca**, **Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică** – care nu au un regulament pentru alegerea studenților reprezentanți – sau **Universitatea Politehnică București** – care nu are un regulament aplicabil la nivelul tuturor facultăților.

Mai mult de jumătate din organizațiile chestionate au între 1-3 studenți consilieri ca membri, numărul acestora crescând peste 15 în 9% dintre organizații.

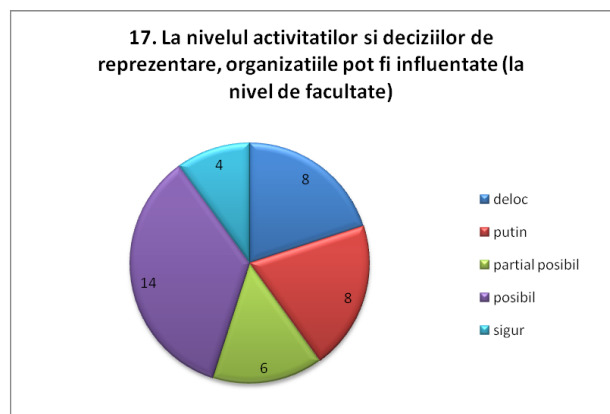

Totuși, având în vedere numărul ridicat al cazurilor în care studenții consilieri sunt și membri ai unei organizații studentești, **se observă tendința studenților reprezentanți de a se implica într-o organizație studentească.**

În 62% din Universități, organizațiile studentești au un număr de studenți reprezentanți garantați prin regulament. Cu toate acestea, este notabil faptul că, într-o treime din cazuri, nu este prevăzut în regulament un număr de studenți pe care

organizațiile îi pot delega direct în structurile de reprezentare.

Astfel, putem constata că **organizațiile studentești joacă un rol important în asigurarea reprezentării studenților**, precum și în democratizarea alegerilor studentești în astfel de structuri.

Independența reprezentării

Atât la nivel de facultate, cât și de Universitate, se înregistrează o independență a reprezentării foarte scăzută, în mai bine de jumătate de Universități activitățile și deciziile de reprezentare putând fi influențate de către conducerea instituțiilor.

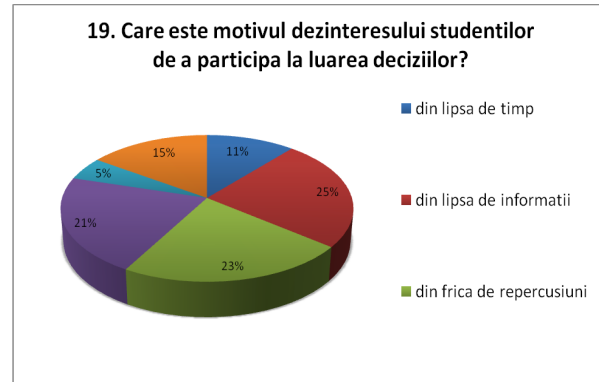
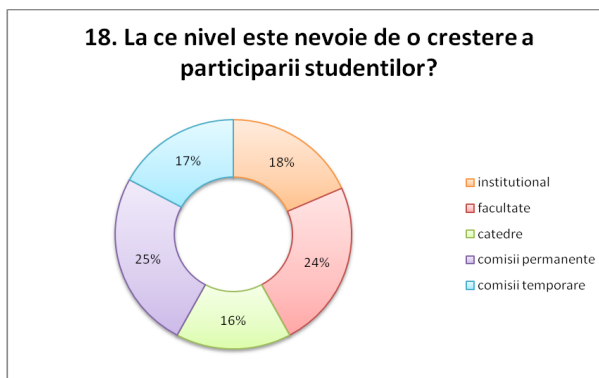
Statistici pe organizație

Participarea la Guvernanță

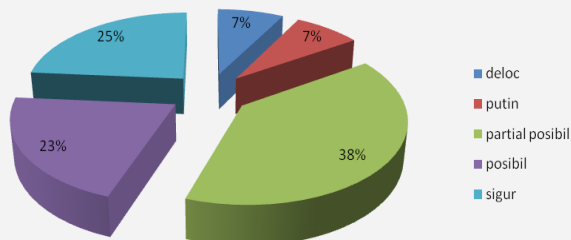
Studiul efectuat evidențiază faptul că, în continuare, este nevoie de o creștere a participării studenților la toate nivelurile de guvernanță.

De subliniat este importanța dezvoltării unor mecanisme concrete și specifice de stimulare a participării studenților, în funcție de nivelul la care dorim să creștem implicarea acestora.

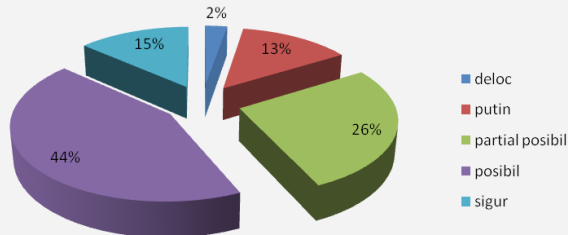
În aproximativ jumătate din cazul organizațiilor studentești, se consideră faptul că principalele motive pentru dezinteresul studenților de a participa la luarea deciziilor țin de **lipsa de informare a acestora**, precum și de **frica de repercusiuni**. În acest sens, se simte nevoia creșterii calitative și cantitative a nivelului de informare a studenților cu privire la procesul decizional. De asemenea, se cere o monitorizare și intervenție în cazuri de abuz.

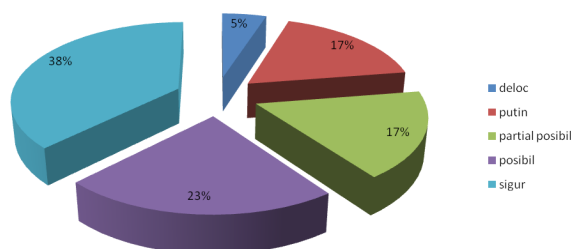
21. Pot organizațiile studentești funcționa independent? (la nivel de facultate/departament)

21. Pot organizațiile studentești funcționa independent? (la nivel de universitate)

21. Pot organizațiile studentești funcționa independent? (la nivel național)

Statistici pe organizație

După cum acest studiu relevă, unele federații nu reușesc să funcționeze independent, influențate fiind în desfășurarea activităților de diverși actori.

Reprezentarea studenților nu trebuie să fie afectată sau controlată de nicio structură care nu este implicată în mediul de reprezentare studentesc.

În opinia Organizațiilor Studentești, cele

mai importante drepturi ale studenților sunt:

1. Dreptul la educație și studiu
2. Dreptul la libera exprimare
3. Dreptul la sprijin din partea statului
4. Dreptul la reprezentare și la informație
5. Dreptul la un învățământ de calitate

Aceste 5 drepturi sunt definitorii pentru un Sistem de Învățământ axat pe nevoile studentului, drepturi care trebuie să se regăsească foarte clar în legislația românească.

Calificativ:

În ceea ce privește implementarea procesului Bologna în România, calificativul este de **satisfăcător**, însă situația pierderii independenței deciziilor asumate de studenții reprezentanți este o **problemă reală**, la care universitățile ar trebui să găsească soluții.

Recomandări:

- Creșterea independenței structurilor de reprezentare ale studenților la toate nivelurile;
- **Eliminarea favoritismelor majore acordate studenților reprezentanți**, menite să afecteze independența deciziilor.
- Includerea studenților în comisia de etică precum și restul comisiilor și comitetelor în care aceștia nu sunt reprezentați și care au ca obiective gestionarea activităților academice;
- Conceperea și aplicarea de către toate universitățile a **regulamentelor de alegere a studenților reprezentanți**;
- Sprijinirea și promovarea implicării participării active a studenților în procesul decizional la toate nivelurile și în toate comisiile;

CAPITOLUL III. Ciclurile

Întregul sistem Bologna este gândit ca un tot unitar, astfel ciclurile de învățământ vin în sprijinul realizării unei viziuni comune asupra ceea ce înseamnă educație la nivel european. Inițial au fost concepute doar două cicluri de studiu, apoi s-au produs modificările naturale determinate de dinamica procesului, odată cu comunicatul de la Berlin din 2003, doctoratele au fost recunoscute ca al treilea ciclu de studiu.

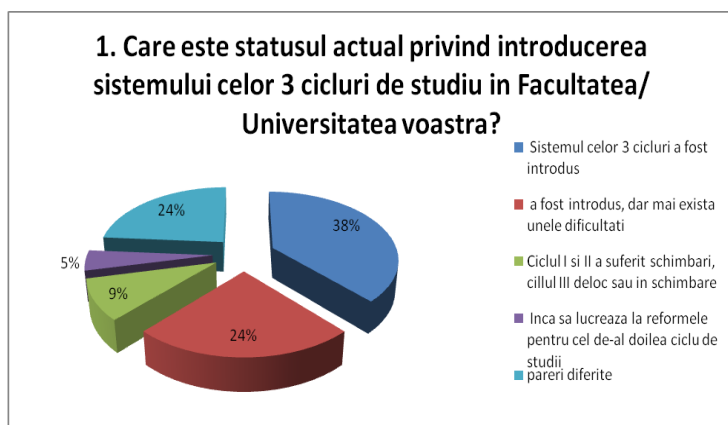
Corelarea acestor sisteme are ca scop crearea spațiului european al învățământului superior (EHEA) și pentru a facilita mobilitatea studenților în Europa.

În toate universitățile din România, sistemul de 3 cicluri prevăzut de procesul Bologna este implementat, diferența fiind legată de eficiența cu care a fost implementat, în 38% din cazuri nefiind nici un fel de probleme, iar în 24% din cazuri fiind unele dificultăți. Există încă Universități care lucrează la implementarea ciclului 2 și universități în care ciclul 3 de studii este neschimbat.

Dificultățile enunțate au fost:

- corelarea duratei unui ciclu cu necesitățile acestuia;
- sistemul de credite transferabile;
- comasarea unor materii, etc;
- nerecunoașterea unor cursuri frecventate la nivel de licență în ciclul superior;
- **dificultăți la masterat, combinarea ciclului master de tip vechi cu cele de tip nou.**

În ceea ce privește data la care procesul Bologna a început să fie implementat în România, în majoritatea Universităților s-a introdus sistemul celor 3 cicluri, în anul 2005.

În opinia majorității organizațiilor studențești, sistemul de 3 cicluri de studiu este util studenților. Cu toate acestea, un procent de 28% de organizații consideră că nu are un impact semnificativ sau chiar dăunează studenților (8%). Acest lucru subliniază că procesul Bologna în viziunea unor organizații, necesită revizuire majoră în ceea ce privește implementarea lui.

Exemplu menit să evidențieze situația mai sus menționată:

„Exista mai multe dezavantaje rezultate în urma introducerii acestui sistem. Cel mai important constă în faptul că absolvirea ciclului de licență în facultate, nu aduce aproape nici un drept de practică, întrucât titlul acordat este de asistent psiholog (fără master, nici nu se poate obține atestat de liberă practică, independent de eforturile de specializare ulterioare). Locurile la master fiind limitate, și numărul de absolvenți cu perspective de realizare profesională scade. Astfel, apreciem că sistemul (sau modul de implementare) are consecințe sociale negative pentru absolvenți. Pe de altă parte, există mai multe beneficii, mai ales în privința mobilității studenților și a recunoașterii internaționale.”

În ceea ce privește **angajarea studenților după absolvirea fiecărui ciclu de studiu** (angajarea nu se referă doar la cei care au locuri de muncă în specialitate, ci la toți cei care se angajează, indiferent de domeniu).

În medie, **64%** dintre studenții din Universități sunt angajați după primul ciclu de studii.

În medie, **82%** dintre studenții din Universități sunt angajați după al doilea ciclu de studii

În medie, **89,3 %** dintre studenții din Universități sunt angajați după al treilea ciclu de studii.

În ceea ce privește trecerea de la un ciclu la altul, în 38% din Universitățile chestionate, părerile despre această procedură sunt împărțite.

Calificativ:

Putem evalua că aceasta linie de acțiune a procesului Bologna nu **a fost implementată corect**, rezultatele fiind **nesatisfăcătoare**, din punct de vedere a studenților.

Recomandări:

- Crearea unor mecanisme de corectare a acordării creditelor ECTS în concordanță cu viziunea Procesului Bologna;
- Acordarea aceluiași beneficii care derivă din calitatea de student, tuturor celor care studiază în cele trei cicluri;
- Revizuirea planurilor de studiu astfel încât acestea să fie în concordanță cu scopul implementării celor trei cicluri;

CAPITOLUL IV. Cercetarea și școala doctorală

Începând cu întâlnirea ministerială de la Berlin din 2003, studiile doctorale sunt considerate al treilea ciclu de studiu din Procesul Bologna. Felul în care școala doctorală se realizează diferă în statele europene. O schimbare majoră în sistemul doctoral din România s-a produs începând cu anul 2008 când școala doctorală s-a redus la 3 ani, iar doctoranzii beneficiază de bursă fixă lunară în valoare de aproximativ 500 de euro, bani ce vin prin intermediul proiectelor europene finanțate direct către universități.

Doctoranzii sunt beneficiari ai celui de-al treilea ciclu de studiu, conform Procesului Bologna, ca atare sunt considerați studenți și trebuie să beneficieze de toate drepturile aferente.

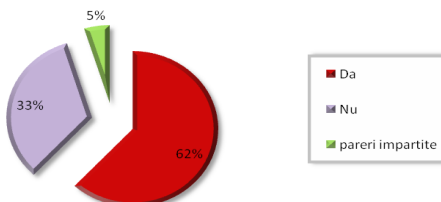
Referitor la procesul de reprezentare în forurile decizionale, a reieșit faptul că în aproape jumătate din cazuri, **doctoranzii nu au un reprezentant** în senatele universitare. Trebuie menționat că reprezentarea studenților doctoranzi în forurile decizionale ale universității este la fel de importantă ca în cazul studenților la nivel de licență, ceea ce face ca procentul ridicat al nereprezentării doctoranzilor să necesite o atenție deosebită din partea conducerii universităților și să se ia măsurile necesare.

1. Doctoranzii participa în procesul de reprezentare (sunt prezenți în Consilii și Senat)?

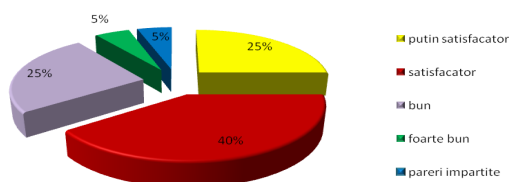
Statistica la nivel de universitate

2. Exista in Universitatea voastra un regulament special pentru doctoranzi si statutul lor?

Statistici la nivel de universitate

3. Cum ati descrie gradul de satisfactie vis-a-vis de mobilitatea externa a doctoranzilor?

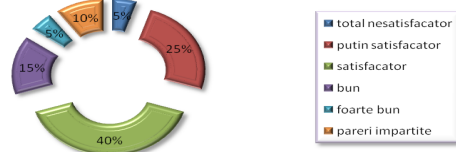

satisfăcătoare.

Doctoranzii au un statut special în cadrul Universităților, astfel că, pentru aceștia, trebuie să existe regulamente specifice. Cu toate acestea, abia 65% dintre Universități au luat în considerare acest lucru, procentul fiind încă prea mic. Este necesar ca statutul doctoranzilor să fie reglementat și, în același timp, să fie cunoscut de către toți cei interesați.

Mobilitatea, una dintre cele mai importante linii de acțiune ale Procesului Bologna, trebuie să se regăsească și în ciclul doctoral, atât ca formă de mobilitate externă, cât și mobilitate internă între Universitățile sistemului educațional românesc. Astfel, doar 30% dintre Universități asigură condiții bune și foarte bune în ceea ce privește mobilitatea externă, 40% - condiții satisfăcătoare, în timp ce într-un sfert dintre acestea, condițiile nu sunt

4. Cum ati descrie gradul de satisfacție legat de mobilitatea internă a doctoranzilor?

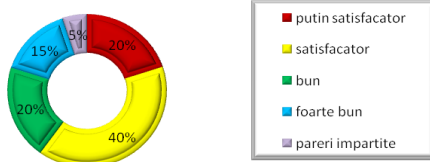

Mobilitatea internă se confruntă cu aceleași probleme ca și cea externă. Este important ca Universitățile să intensifice programele de mobilități, deoarece acestea aduc un plus de valoare procesului educațional și, în același timp, își aduc aportul la dezvoltarea personală și profesională a beneficiarilor.

Statistica la nivel de organizație

Introducerea noului sistem a atras după sine o schimbare radicală în ceea ce înseamnă finanțarea doctoranzilor. Aceștia nu mai beneficiază de grant-uri în același sistem ca până acum, beneficiind de bursă lunară din partea Universității. În 20% din Universități, gradul de satisfacție în ceea ce privește sprijinul financiar este puțin satisfăcător, în timp ce în 40% este satisfăcător și în numai 15% din cazuri este foarte bun.

5. Care este gradul de satisfacție privind finanțarea și sprijinul acordat doctoranzilor?

Finanțarea doctoranzilor este unul din principalele motive care determină plecarea acestora la studii în afara țării. Fenomenul de “brain drain” poate fi redus printr-o susținere financiară suplimentară, care să răspundă cerințelor pe care le au studenții la doctorat.

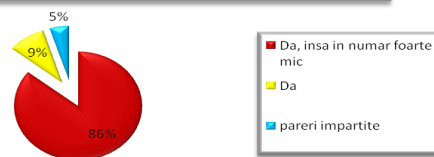
Statistica la nivel de organizație

Cercetarea

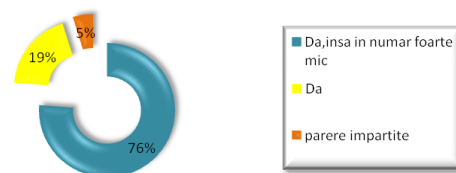
Cercetarea este una din componentele principale ale unui sistem educațional și, în același timp, un motor al societății în general. Această direcție trebuie abordată și încurajată încă din primele cicluri de studiu pentru a putea crea un număr foarte mare de participanți în acest proces, participanți cu potențial mare de dezvoltare ulterioară.

Statistica la nivel de universitate

7. Studenții din primul ciclu de studiu sunt implicați în procesul de cercetare din Universitate?

8. Studenții din ciclul doi de studiu sunt implicați în procesul de cercetare din Universitate?

În România, deși în marea parte a Universităților, studenții din primul ciclu sunt implicați în procesul de cercetare, **numărul acestora este extrem de mic** în comparație cu numărul total de studenți angrenați în respectiva formă de învățământ. Totodată, la ciclul al doilea, procentul este apropiat ca valoare de primul, dar foarte mic comparativ cu numărul total de studenți.

Calificativ:

În ceea ce privește implementarea ciclului 3, aceasta a început abia în anul 2008, iar evaluând progresul înregistrat în acest an, putem spune că raportul este **satisfăcător**.

Recomandări:

- Includerea doctoranzilor în sistemul de reprezentare al studenților inclusiv în regulamentele de alegere;
- Stimularea implicării studenților în cercetare prin mărirea granturilor;

CAPITOLUL V. Asigurarea calității

Unul dintre scopurile Declarației de la Bologna (1998) a fost de a încuraja cooperarea europeană în asigurarea calității învățământului superior, în vederea dezvoltării de criterii și metodologii comparabile. La întâlnirea Ministerială din 2005 a fost adoptat ESG (European Standards and Guidelines), pentru a crea o uniformizare a nivelului calității în sistemele educaționale din întreaga Europă.

Calitatea în Învățământul Superior este o necesitate reală cu care ne confruntăm și căreia trebuie să îi răspundem fără a face nici un fel de concesii. Nu este un aspect de care ar trebui să fie preocupat numai Ministerul Educației, Universitățile sau studenții, ci este o preocupare a tuturor actorilor implicați în procesul educațional.

În urma OM 3928 din 2004 Universitățile au înființat departamente / comisii de asigurare a calității, drept urmare aproape toate universitățile și-au înființat respectivele

Departamente.

Problematica calității trebuie abordată la toate nivelurile. Conform studiului, reiese că departamentele de asigurare a calității încă nu sunt înființate în toate facultățile sau nu sunt cunoscute de către organizațiile studentești (fapt ce denotă că studenții nu sunt implicați).

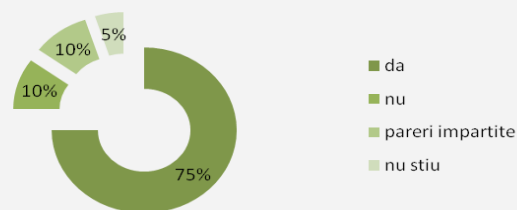
Participarea studenților

Studenții ca parteneri în sistemul educațional trebuie să facă parte din departamente/comisiile de asigurare a calității. După cum se vede în datele centralizate în peste 70% din universități aceștia sunt implicați, iar în 19% din universități prezența acestora este foarte mică, existând cazuri precum Univ. Alexandru Ioan Cuza din Iași, unde studenții nu fac parte din respectiva structură.

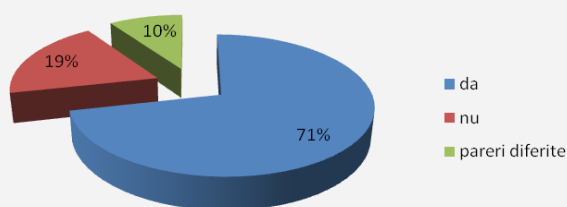
Faptul că nu există reglementată proporția de studenți care trebuie să se regăsească în aceste comisii, valorile variază în funcție de Universitate.

Asigurarea calității trebuie să fie responsabilitatea în principal a Universităților, care sunt direct răspunzătoare pentru serviciile educaționale pe care le oferă. În consecință, pentru a putea să își îmbunătățească activitatea, acestea trebuie să realizeze activități în consecință. O modalitate de identificare a deficiențelor ce pot exista o reprezintă procesul de audit intern.

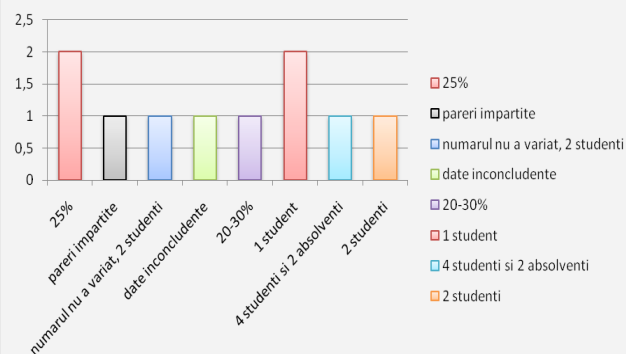
4. La nivel de Facultate exista departamente de asigurare a calitatii?

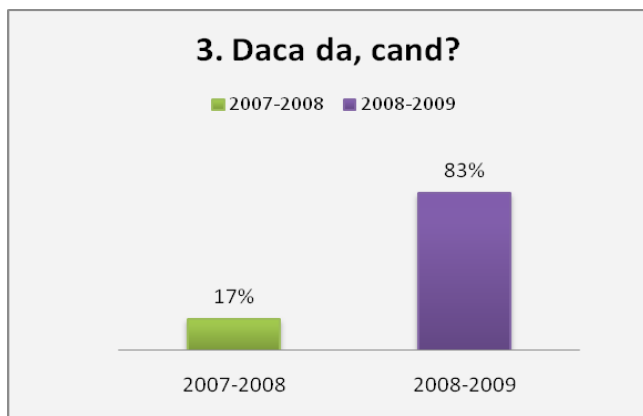
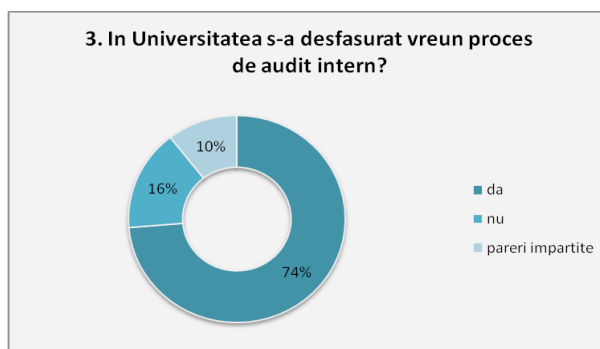
2. Studentii sunt fac parte din Comisia de Asigurare a Calitatii?

2. Daca da, in ce procent?

În aproximativ 70% din Universitățile sistemului educațional românesc se desfășoară activități de audit intern. Procentul este unul încurajator dar insuficient, deoarece toate instituțiile de învățământ superior ar trebuie să aibă această preocupare.

Activitățile de evaluare instituțională pe care ARACIS le-a desfășurat de la înființare până în prezent și-au pus amprenta asupra activităților Universităților, acestea fiind constrânse să desfășoare proceduri de audit intern, conform metodologiei de evaluare instituționale.

Pe lângă activitățile de audit intern, departamentele de asigurare a calității ar trebui să desfășoare și alte activități precum:

- evaluarea cadrelor didactice de către studenți în fiecare semestru
- asigurarea disponibilității resurselor de învățare
- elaborarea și revizuirea de syllabus-uri

Calificativ:

Putem evalua că această linie de acțiune a procesului Bologna nu a fost implementată , rezultatele fiind **nesatisfăcătoare**, din punct de vedere al studenților.

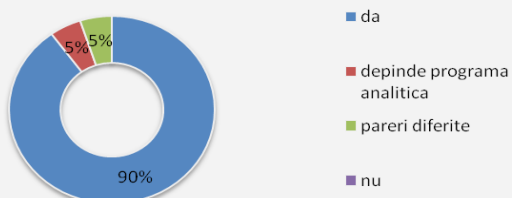
Recomandări:

- Includerea în comisiile de asigurare a calității, a unui procent de cel puțin 25% de studenți din totalul membrilor;
- Înființarea comisiilor de asigurare a calității în fiecare facultate;

CAPITOLUL VI. Suplimentul la diplomă

În contextul în care se dorește crearea unui spațiu European al educației (EHEA) și o recunoaștere a studiilor indiferent de locul în care acestea s-au desfășurat, sistemul Bologna a introdus două mecanisme prin care se realizează acest lucru: ECTS și suplimentul la diplomă.

1. Se eliberează suplimente de diploma la voi în Universitate?

Suplimentul la diplomă este un document care însoțește diploma de studii superioare. El facilitează recunoașterea academică și profesională a calificărilor (diplome, certificate etc.). Suplimentul are menirea de a informa despre genul, nivelul, contextul, conținutul și statutul studiilor făcute de specialistul format. Suplimentul la diplomă ar trebui oferit de instituțiile educaționale după un model elaborat

de un grup de cooperare format din Comisia Europeană, Consiliul Europei și UNESCO, care l-au testat și finalizat. După cum studiul ANOSR arată, încă mai există Universități care nu fac acest lucru, sau care nu informează studenții despre existența acestui document.

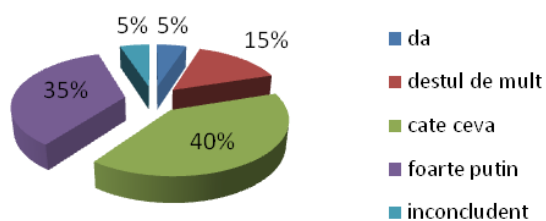
În unele cazuri se întâlnește situația în care studenții sunt obligați să își plătească suplimentul la diplomă, costul variind de la o universitate la alta, deși aceasta ar trebui eliberat în mod gratuit

- 35 lei Universitatea de Nord din Baia Mare
- 40 lei Academia de Studii Economice București
- 100 lei Universitatea de Medicina si Farmacie București și Universitatea Maritimă

Constanța

Universitatea trebuie să ofere studenților toate informațiile de care aceștia au nevoie, în sistemul educațional din România se observă că doar 20% dintre studenți cunosc importanța acestui document și în același timp știu despre existența acestuia, în timp ce 40% doar au auzit și 35% cunosc foarte puține informații legate de supliment.

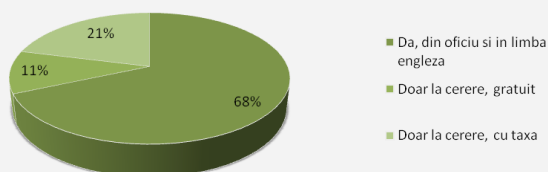
3. Studenții din Universitatea voastră știu despre Suplimentul de diploma?

Absolvenții trebuie să primească din partea Universității în care studiază, suplimentul la diplomă fără a se face solicitare în acest scop.

Studiul ANOSR a identificat faptul că mai există Universități care nu fac acest lucru, astfel 15% dintre acestea îl eliberează numai la solicitare. În același timp documentul trebuie să fie eliberat în mod gratuit, fără a solicita absolvenților o taxă suplimentară.

6. Suplimentul de diploma se eliberează și într-o limbă de circulație internațională?

Conform normativelor Europene și în concordanță cu recunoașterea studiilor, suplimentul la diplomă trebuie eliberat într-o limbă de circulație europeană pentru ca absolventului să îi poată fi recunoscute automat competențele dobândite fără a fi nevoit să le traducă. În sistemul educațional românesc 32% dintre Universitățile chestionate

eliberează acest document într-o altă limbă decât română, iar în 21% din cazuri, Universitățile percep taxe suplimentare.

Recomandari:

- promovarea suplimentului de diplomă în rândul studenților.
- eliminarea taxelor de eliberare al acestui supliment la diplomă.
- eliberarea suplimentului de diplomă într-o limbă de circulație internațională.

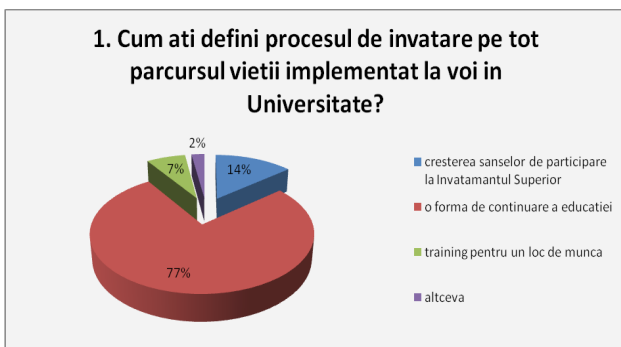
CAPITOLUL VII. Învățarea pe tot parcursul vieții (Long Life Learning)

Conceptul de învățare pe tot parcursul vieții a fost recunoscut ca un element esențial al Spațiului European al Învățământului Superior, în urma întâlnirii miniștrilor la Praga în 2001. Comunicatul de la Praga semnalează că într-o Europă construită pe o societate bazată pe cunoaștere și economie, sunt necesare strategii de învățare pentru a face față provocărilor de competitivitate și de utilizare a noilor tehnologii, precum și de îmbunătățire a coeziunii sociale și a egalității de șanse.

Astfel, a început conștientizarea faptului că un sistem de învățare pe tot parcursul vieții trebuie implementat în sistemul de Învățământ Superior European, dacă vrem să facem față provocărilor pe care le aduce viitorul.

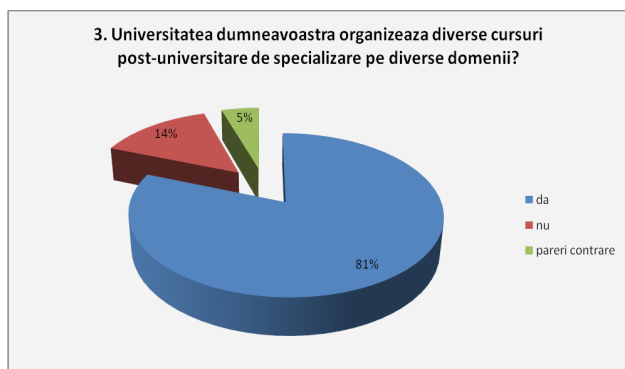
Învățarea pe tot parcursul vieții este văzută din ce în ce mai clar, ca un factor inerent în toate aspectele Procesului Bologna. Prioritățile sunt legate de:

- îmbunătățirea recunoașterii studiilor anterioare, inclusiv a educației non-formale și informale
- crearea unor metode de livrare a cunoștințelor, centrate pe student
- acces cât mai facil în sistemul de învățământ superior a tuturor categoriilor sociale
- un cadru național al calificărilor, ca un instrument vital pentru învățarea pe tot parcursul vieții.

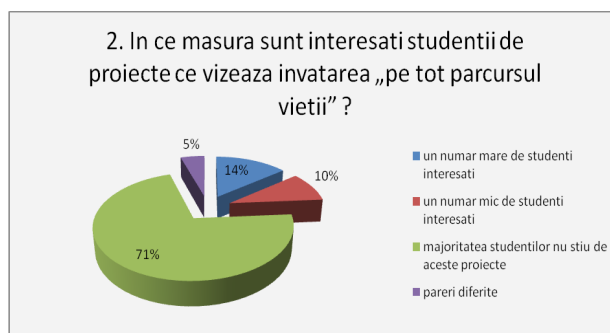
de învățare pe tot parcursul vieții ar consolida contribuția adusă de educația clasică în formarea profesională.

Studenții sunt interesați de un astfel de concept, însă universitățile nu au promovat suficient sau chiar deloc principiul „învățării pe tot

organizarea de cursuri post-universitare este încă în stadiu incipient iar în 81% dintre acestea, studenții consideră că aceste cursuri au o amploare rezonabilă.

Am încercat, în cele ce urmează, să identificăm nivelul de cunoaștere și aplicare a acestui concept în România, dar și interesul pentru această metodă de dezvoltare a educației. Răspunsurile organizațiilor ne demonstrează că acest concept de educație este înțeles în mediul universitar, fapt ce ne conduce la ideea că implementarea sistemului

parcursul vieții”, lucru ce reiese din procentul foarte mare de studenți care nu știu despre proiectele pe care Universitățile le derulează.

Majoritatea universităților din România organizează diverse cursuri post-universitare de specializare pe diverse domenii. Cu toate acestea, sunt încă Universități în care acest tip de studii nu există sau nu sunt promovate.

În 13% dintre universitățile chestionate,

CAPITOLUL VIII. Mobilitatea

Una dintre principalele linii de acțiune ale Procesului Bologna o reprezintă mobilitatea; “mobilitatea cadrelor didactice, a studenților și a absolvenților este unul dintre elementele importante ale Procesului Bologna, creând oportunități de dezvoltare personală, dezvoltând cooperări internaționale între indivizi și instituții, influențând calitatea învățământului superior și a cercetării și oferind esența dimensiunii europene” (London Communique of May 2007).

Totodată, mobilitatea ar trebui să fie dincolo de un aspect statistic, un instrument real în obținerea unui domeniu al învățământului superior flexibil, permeabil, atât orizontal cât și vertical, oferind studentului libera posibilitate de alegere.

În România, principala problemă este constituită de numărul mult prea mic al studenților care beneficiază de mobilitățile externe și de mobilitățile interne, practic, aproape de inexistență.

Mobilitatea externă este una din liniile de acțiune ale Procesului Bologna, care trebuie susținută și dezvoltată prin programe specifice, implementate în fiecare Universitate. În acest sens, ANOSR urmărește felul în care este dezvoltată mobilitatea externă și încurajează extinderea programelor. Chestionarele aplicate dezvăluie faptul că programul de mobilități externe nu este suficient dezvoltat. Mai mult, în „Poziția ANOSR asupra mobilităților academice”, am prezentat un calcul din care reiese că dintr-un număr de aproximativ 800 000 de studenți din România, **mai puțin de 0,01%** dintre aceștia au beneficiat de mobilități externe în anul 2007.

Mobilitatea internă este o ramură a mobilității, care se manifestă prin flexibilitatea de a învăța la alte Universități din cadrul aceleași țări. Dacă mobilitatea externă este slab dezvoltată, despre mobilitatea internă putem spune că nu este încurajată, mai mult, **este aproape inexistentă**.

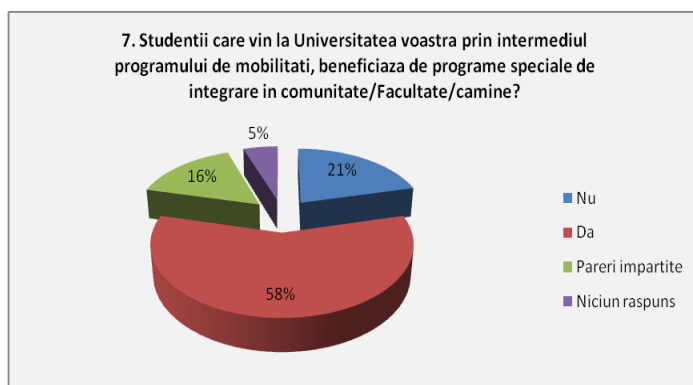
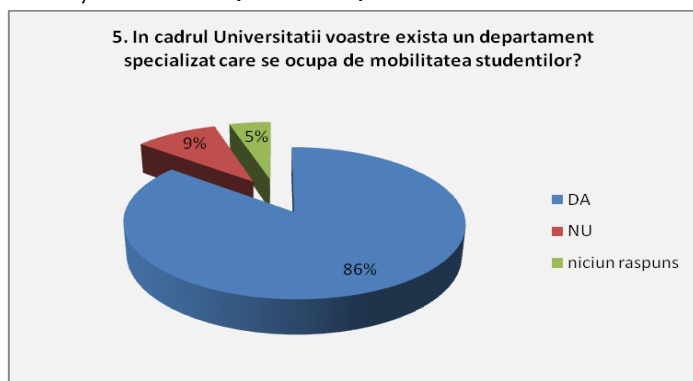
ANOSR este promotorul mobilităților interne și în același timp este prima și singura federație care a reușit cu succes facilitarea primelor mobilități interne în România, acest program desfășurându-se printr-un parteneriat între Universitatea „Politehnica” Timișoara și Universitatea

Tehnică din Cluj-Napoca.

ANOSR consideră inadmisibilă lipsa interesului din partea universităților de a desfășura și promova proiecte ce vizează mobilitatea internă, având în vedere că sistemul educațional românesc se dorește aliniat cerințelor Bologna și îndeplinind standardele europene.

În același timp, departamente specializate în mobilitatea studentescă în cadrul Universităților există, conform procentelor indicate în întrebarea 5, dar studenții care beneficiază de cele două tipuri de mobilități, externe și interne, sunt în număr mult prea mic.

În fiecare an, Universitățile primesc prin programe de mobilitate studenți din afara țării. Acestor studenți, pe lângă serviciile academice și sociale, trebuie să li

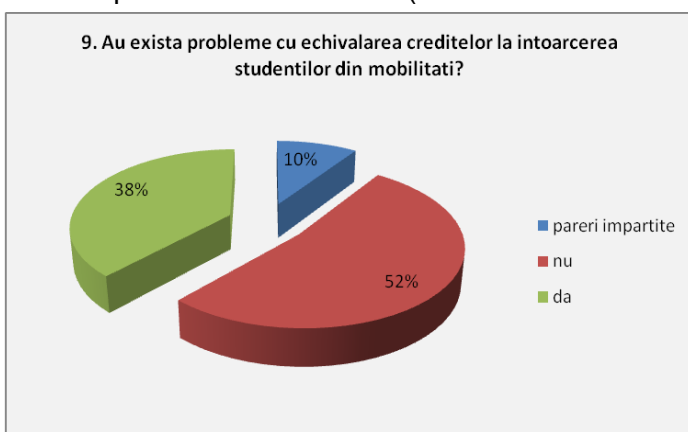

se ofere și posibilitatea de a se integra mai ușor în comunitatea studentescă din care vor face parte pe durata programului. În acest sens, trebuie desfășurate activități cu caracter social, cultural, organizate de către Universitate sau de către organizațiile studențești.

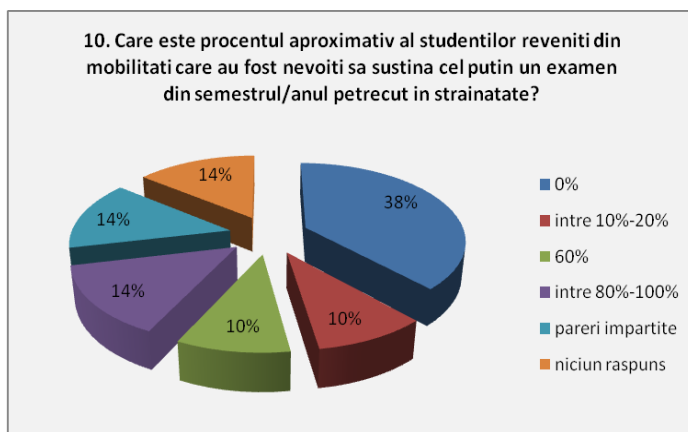
În foarte multe Universități în care studenții vin în mobilități, aceștia se bucură și de programe speciale.

Există exemple de bună practică:

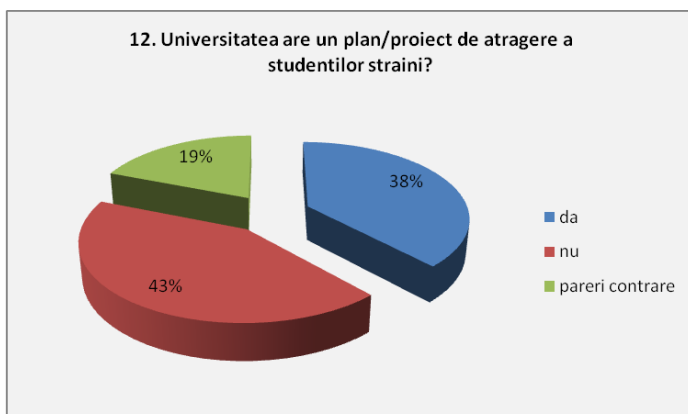
- cursuri de limba română (Universitatea de Nord din Baia Mare, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică, Universitatea Politehnica București);
- înscriere în organizații, consiliere și îndrumare de către organizația studentescă (Academia de Științe Economice, Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași, Universitatea de Vest din Timișoara);
- asistență și consiliere din partea departamentului (Universitatea Dunărea de Jos Galați)
- repartizarea unui tutore (Universitatea "1 decembrie 1918" Alba Iulia).

În ceea ce privește problema echivalării creditelor la întoarcerea studenților din mobilități, în majoritatea Universităților nu sunt astfel de probleme, echivalarea făcându-se cu ușurință, însă în 38% din cazuri există probleme cu privire la echivalarea creditelor la întoarcerea studenților din mobilități.

Printre dificultățile întâmpinate de studenți la întoarcerea din programe de mobilități externe se regăsește și situația de a susține anumite examene din perioada petrecută în străinătate. Conform rezultatelor din chestionare, în anumite Universități, studenții care beneficiază de mobilități nu mai sunt nevoiți să susțină alte examene, echivalându-li-se toate creditele obținute pe perioada mobilității. (38% din Universități)

Alarmant este faptul că în 14% dintre Universități numărul de studenți care trebuie să susțină la întoarcere examene se situează între 80-100%, fapt ce indică o **incompatibilitate între programele de studiu, în universitățile / facultățile cu același profil.**

Cea mai des întâlnită problemă a studenților străini care studiază aici este legată de limba română, aceasta fiind cauza pentru care aceștia nu reușesc să

promoveze unele examene sau chiar toate. De asemenea, nu toate cursurile au și echivalent în limba engleză, iar studenții străini nu găsesc materialele necesare, cel puțin nu în limba engleză.

Universitățile care au proiecte de atragere a studenților străini, în mod evident, susțin linia de acțiune a mobilității externe. În acest moment, Universitățile din România nu își dezvoltă strategii de atragere a studenților străini, acestea fiind mai puțin de jumătate. Pe de altă parte, doar o treime din instituțiile de Învățământ Superior conturează planuri de atragere a studenților străini, susținând totodată mobilitatea externă.

Mobilitatea internă prezintă un avantaj din mai multe puncte de vedere, însă nu este promovată îndeajuns sau în multe cazuri, chiar ignorată. Din aceste motive, puțini studenți știu cu exactitate care sunt beneficiile unui asemenea program, iar procentul Universităților care abordează acest aspect al mobilităților interne este foarte mic.

Calificativ:

Putem evalua că această linie de acțiune a procesului Bologna **a fost implementată deficitar**, rezultatele fiind **nesatisfăcătoare**, din punct de vedere a studenților.

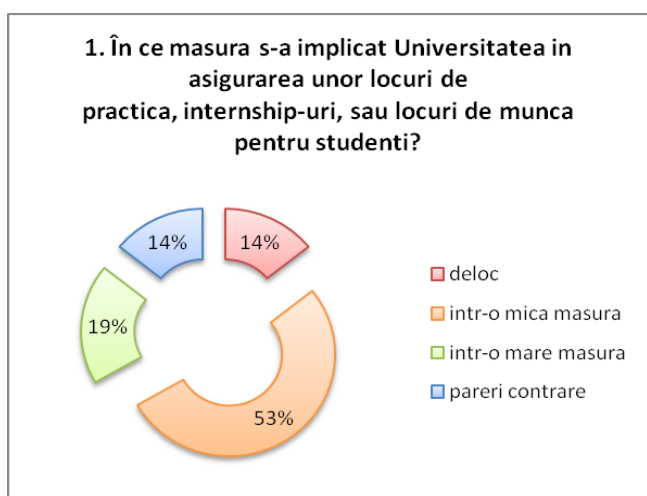
Recomandări:

- Creșterea numărului de studenți care beneficiază de mobilități interne și externe.
- Realizarea de proiecte de către universități care să implice mobilități interne.
- Universitățile trebuie să își dezvolte strategii de atragere a studenților străini.
- Universitățile trebuie să își dezvolte capacitatea de a asigura facilități studenților străini, gen cursuri de limbă română, consiliere etc.
- Înființarea la nivelul universităților de departamente care să fie specializate pe mobilitate, atât studențească cât și a corpului academic.
- Informarea mult mai bună a studenților cu privire la posibilitățile de a merge într-o mobilitate
- Implicarea organizațiilor studențești în informarea studenților.
- Racordarea programei școlare la cele din universitățile cu care se face schimb de studenți.
- Realizarea de proiecte interne menite să îi integreze mai ușor pe studenții străini în comunitatea academică.

CAPITOLUL IX. Angajabilitate

În momentul actual, termenului de “angajabilitate” i se atribuie mai multe interpretări. În general acesta reflectă relevanța programelor de studiu pentru piața forței de muncă. Angajabilitatea este una dintre liniile de acțiune ale Procesului Bologna și este definită ca fiind capacitatea unei persoane de a obține un loc de muncă în concordanță cu competențele sale, de a-l menține, de a se dezvolta profesional capacitatea de antreprenoriat a unei persoane și posibilitatea acesteia de a-și schimba locul de muncă.

În acest context, rolul Învățământului Superior este de a pregăti studenții pentru integrarea pe piața forței de muncă prin asigurarea dezvoltării unor competențe, abilități, valori în concordanță cu nevoile pieței.

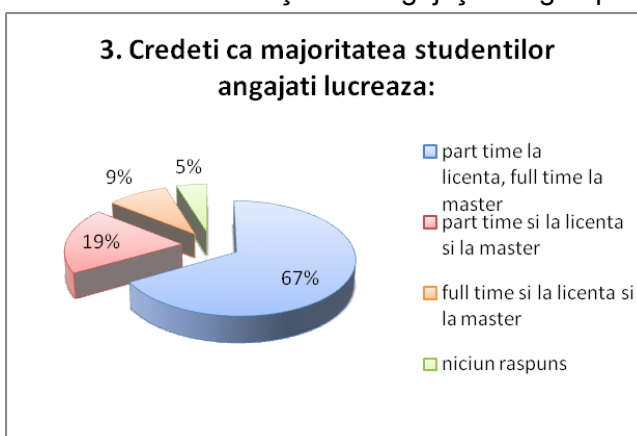
ANOSR consideră că practica și internship-ul sunt un element esențial al formării profesionale a studenților, experiența dobândită fiind relevantă pentru activitatea profesională viitoare.

În urma studiului efectuat, a rezultat faptul că în **peste 60%** din cazuri implicarea Universităților s-a dovedit a fi **nesemnificativă** în asigurarea de locuri de practică și internship pentru studenți.

Organizațiile studentești consideră că un **procent de 67%** din studenți sunt angajați în regim part time în primul ciclu de studii, în timp ce la master preferă să se angajeze full time.

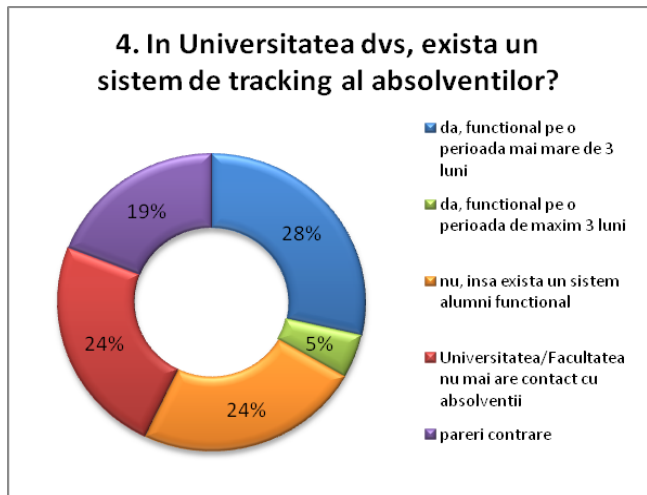
Principalele motive pentru care studenții se angajează **sunt nevoile financiare și dorința de a acumula experiență** în domeniu.

În privința angajării studenților în domeniul de studiu, răspunsurile au fost diverse. Organizațiile studentești din Universitățile de Medicină din țară afirmă că studenții se angajează în procent de aproximativ 80-90% în domeniul studiat, în timp ce în majoritatea Universităților **nu există un studiu făcut cu privire la domeniul de angajare al absolvenților**. Pe de alta parte, există organizații studentești care efectuează studii individuale cu privire la procentajul absolvenților care se angajează în domeniu de studiu.

Cu privire la sistemele de tracking ale absolvenților, ANOSR consideră că sunt un indicator important în construirea imaginii de ansamblu a sistemului educațional din România, acestea fundamentând politicile și strategiile educaționale.

Din studiul ANOSR reiese faptul că **doar 33% din universitățile chestionate au un sistem de tracking al absolvenților** implementat pe o perioadă mai mare de 3 luni, printre acestea

numărându-se Universitatea de Nord Baia Mare, Universitatea Maritimă Constanța sau Universitatea “Ștefan Cel Mare”-Suceava. Pe de altă parte, **24% din Universități nu au un sistem de tracking**, în schimb au structuri funcționale de alumni.

Deși contactul cu absolvenții este important pentru determinarea relevanței programelor de studiu și fundamentarea strategiilor educaționale, **24% din Universități nu mai au contact cu absolvenții.**

Mai bine de jumătate din organizațiile studențești consideră că **interesul studenților**

față de o carieră în Universitate este scăzut și foarte scăzut. Cel mai frecvent motiv pentru care studenții nu sunt interesați de o carieră în Universitate sunt salariile foarte scăzute. În viziunea studenților, o carieră în Universitate nu implică dezvoltarea personală, iar climatul de muncă este lipsit de motivație profesională. Birocrația și greutatea de avansare în carieră reprezintă, de asemenea, un factor demotivant în a accede la un job universitar. Alte motive invocate sunt neîncrederea în procesul de angajare sau condițiile de stres.

Calificativ:

Putem evalua că această linie de acțiune a procesului Bologna nu **a fost implementată**, rezultatele fiind **nesatisfăcătoare**, din punct de vedere al studenților.

Recomandări:

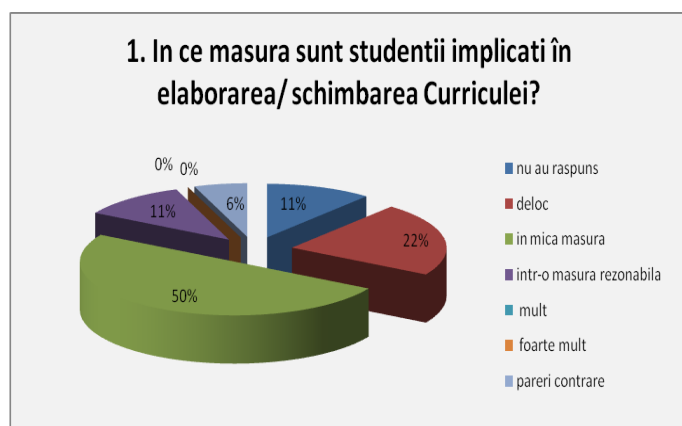
- Realizarea de studii privind angajabilitatea absolvenților (tracking al absolvenților), pe o perioadă mai lungă de timp (peste 2 ani).
- implicarea mult mai mare a Universităților în asigurarea de locuri de practică și internship pentru studenți.
- Menținerea unui contact constant cu absolvenții, și implicarea acestora în adaptarea curriculei la nevoile pieței forței de muncă.
- Stimularea tinerilor în a aborda o carieră universitară, prin acordarea de facilități și eliminarea barierelor birocratice.

CAPITOLUL X. ÎNVĂȚĂMÂNT CENTRAT PE STUDENT

Învățământul centrat pe student este un alt reper vital al Procesului Bologna și totodată una dintre cele mai importante tendințe care ar trebui să ghideze activitatea didactică în mediul academic actual.

Scopul unui învățământ centrat pe student este de a schimba rolul studentului în procesul de predare – învățare din receptor pasiv de informație în participant activ, profesorii facilitând întregul proces.

Studenții trebuie să fie parteneri ai cadrului didactic, fiind parte activă în realizarea activităților instructiv educative și în conturarea propriului lor traseu academic. Cadrele didactice trebuie să acorde totodată o atenție mai mare nevoilor de învățare, de motivare, de consiliere și de orientare a studentului. În același timp, instituțiile de învățământ superior trebuie să asigure condiții instituționale optime pentru desfășurarea procesului de învățământ, prin asigurarea de dotări materiale, resurse, programe, servicii și reglementări adecvate acestei abordări. Ca parteneri în procesul educațional, studenții trebuie să fie implicați în elaborarea și dezvoltarea curriculei.

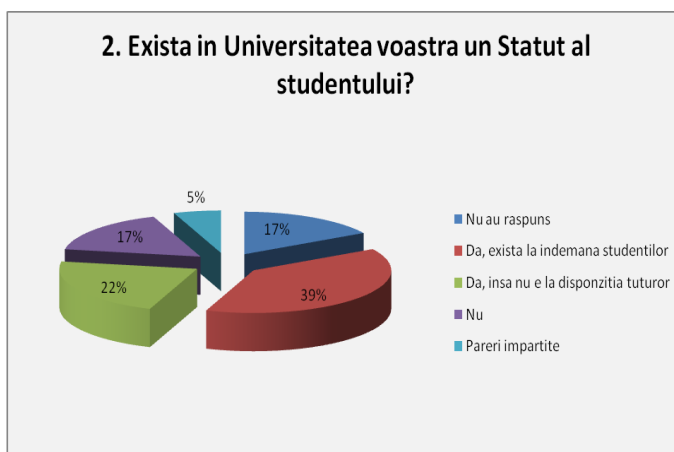
Peste 70% din Universități nu implică studenții în elaborarea și schimbarea curriculei, în timp ce, în 11% din Universități studenții sunt implicați într-o măsură rezonabilă.

În ceea ce privește statutul studentului, în **61% din Universități există**, însă nu este întotdeauna la îndemână studenților. Totuși, există încă Universități (17% din total) care nu au reglementat un astfel de statut, deși

studenții reprezintă peste 80% din comunitatea academică.

Conform **OM 3235 din 2005**, Universitățile trebuie să înființeze Centre de orientare în carieră pentru a-i sprijini pe studenți în luarea deciziilor adecvate pentru structurarea propriei traiectorii de formare.

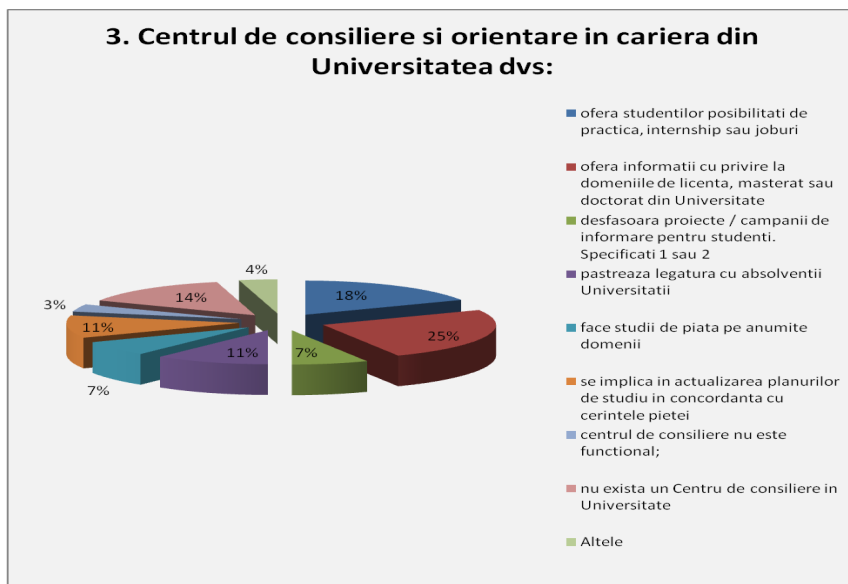
În momentul actual, în **38% din universități** nu există un Centru de orientare în carieră sau există dar nu este funcțional.

În multe din Universități, centrele se ocupă doar cu oferirea de informații cu privire la domeniile de licență, masterat sau doctorat.

În majoritatea Universităților, chiar dacă există un centru de consiliere, acesta nu este frecventat de studenți, din pricina lipsei de încredere în aceste structuri. Principalele motive

enunțate de organizațiile studentești au fost consilierea deficitară sau lipsă de informații relevante pe care le oferă.

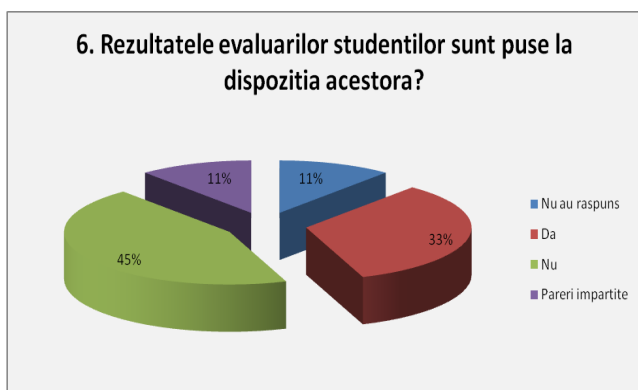

Exemple de practici negative se întâlnesc la Universitatea Politehnica București, Universitatea Babeș-Bolyai, Academia de Științe Economice, Universitatea București, Universitatea Transilvania din Brașov, Universitatea Maritimă din Constanța, Universitatea Tehnică Cluj-Napoca, Universitatea de Vest din Timișoara sau Universitatea de Nord Baia-Mare.

Un învățământ centrat pe student implică **adaptarea metodelor de predare a profesorilor** la nevoile studenților. În acest context, în aproximativ o treime din cazuri organizațiile studentești consideră că profesorii și-au schimbat într-o mică măsură metodele de predare și în **doar 15% dintre cazuri profesorii s-au adaptat perfect pe nevoile studenților**.

Evaluarea activității didactice este importantă pentru îmbunătățirea continuă a metodelor de predare și adaptarea lor la nevoile studenților. În majoritatea Universităților din România se evaluează mecanismele de predare, însă această evaluare este făcută la finalul cursurilor doar prin chestionare.

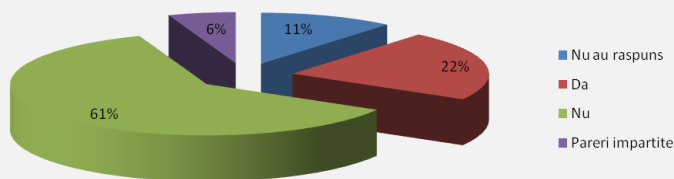
Mai mult de atât, **în peste 45% din universități rezultatele evaluărilor nu sunt puse la dispoziția studenților**. În doar 33% din Universități studenții au acces la rezultatele evaluărilor profesorilor.

Relația student-profesor trebuie să se axeze pe modelul unei relații de parteneriat în vederea atingerii unor obiective comune. Acestea trebuie să țină cont de respectul reciproc și de diferitele stiluri de învățare precum și de opiniile, nevoile și dorințele studenților. În acest context, feedback-ul studenților trebuie să fie important și relevant în adaptarea metodelor de predare a profesorilor la nevoile studenților, în vederea obținerii unor rezultate optime în urma procesului de predare.

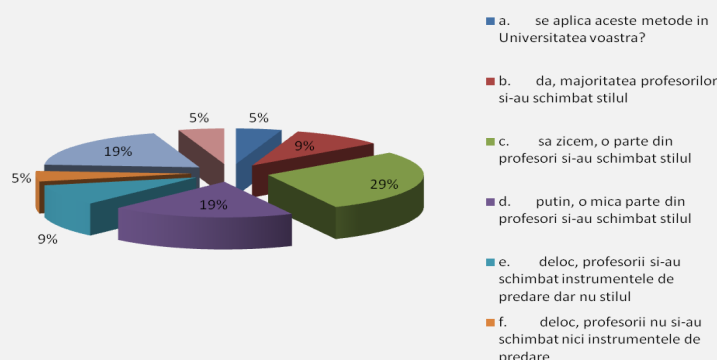
În peste **61% din Universități**, feedback-ul studenților nu este luat în considerare, nefiind luate măsuri în urma centralizării lor. În **doar 22% din Universități** acest feedback este relevant în activitatea didactică.

7. S-au luat masuri in urma evaluarii activitatilor profesorilor de catre studenti?

În unele dintre Universități, în cadrul ședințelor de catedră se dezbate și se iau măsuri în urma rezultatelor evaluării cadrelor didactice iar unii profesori încearcă să-și adapteze metodele de predare la nevoile studenților. **Rareori**, acest aspect poate influența cuantumul salarial.

9. Una din premisele unui invatamant centrat pe student este reprezentata de conceptul "Metode de predare noi, interactive, centrate pe student".

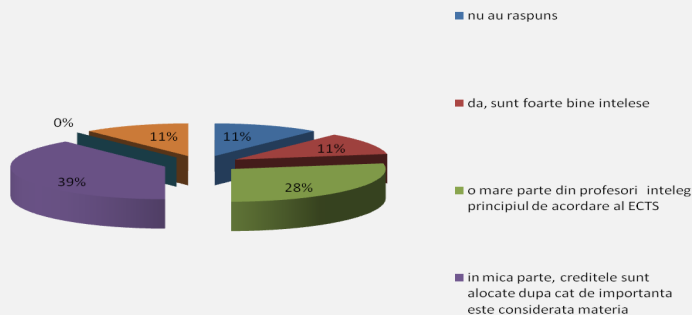
În schimb, organizațiile studențești consideră că din totalul profesorilor care predau în învățământul superior **mai puțin de jumătate și-au adaptat mecanismele de predare** în totalitate după nevoile studenților. Există profesori care și-au schimbat instrumentele de predare însă nu și stilul.

Folosirea sistemului de credite transferabile are multiple avantaje atât academice cât și în dimensiunea

socială. Principiul central al acordării creditelor este cantitatea de muncă a unui student care este necesară pentru completarea unei părți dintr-un program de studiu.

Totodată, acest sistem poate facilita recunoașterea atât a studiilor cât și a educației non-formale și poate încuraja flexibilitatea programelor de studiu.

12. Cadrele didactice inteleg si aplica principiul dupa care se dau creditele transferabile?

Pentru ca toate acestea să fie implementate corect, în primul rând toți actorii implicați trebuie să fie informați cu privire la toate aspectele și principiile ECTS.

Lipsa de informații reprezintă o altă problemă care trebuie rezolvată. Studenții trebuie să fie consiliați cu privire la metodele de acordare a creditelor transferabile.

Totodată, aceste informații trebuie să se găsească pe site-urile Universităților.

Organizațiile studențești, în proporție de 50%, consideră că **sistemul de credite transferabile este implementat defectuos**, cadrele didactice alocând creditele, fără a ține cont de principiile care stau la baza alocării ECTS.

Problema este una la nivel național, deoarece **nu există mecanisme și instrumente de feedback** pentru a se putea verifica corectitudinea acordării creditelor transferabile, astfel profesorii pot acționa liber fără a putea fi trași la răspundere, neexistând un proces de evaluare al volumului de muncă depus pentru fiecare punct de credit, unanim acceptat.

Calificativ:

Cu toate că la nivel național se observă o tendință de adaptare a modalităților de predare la nevoile studenților, acest fenomen se găsește în fază incipientă, așadar calificăm drept **nesatisfăcător** implementat conceptul de Învățământ Centrat pe Student.

Recomandări:

- Implicarea studenților în elaborarea și schimbarea curriculei.
- Înființarea, dezvoltarea și eficientizarea centrelor de consiliere și orientare în carieră.
- Stimularea și promovarea metodelor de predare axate pe nevoile studenților.
- Punerea la dispoziția studenților, a rezultatelor evaluării cadrelor didactice de către studenți.
- Evaluarea cadrelor didactice de către studenți trebuie să fie luată în considerare și să genereze o serie de măsuri menite să îmbunătățească activitatea didactică.
- Realizarea unor mecanisme de evaluare a modalității în care creditele transferabile au fost acordate, și dacă acel quantum acordat mai este actual.

CAPITOLUL XI. CADRUL CALIFICĂRILOR

Pentru a crește calitatea învățământului superior din România, ANOSR promovează implementarea cadrului național al calificărilor. Considerăm că în acest instrument nu trebuie investit doar la nivel național prin crearea de metodologii și dezbateri, ci accentul trebuie să se pună și la nivel local prin implicarea tuturor actorilor relevanți în redefinirea programelor de studiu în concordanță cu viziunea europeană a Procesului Bologna.

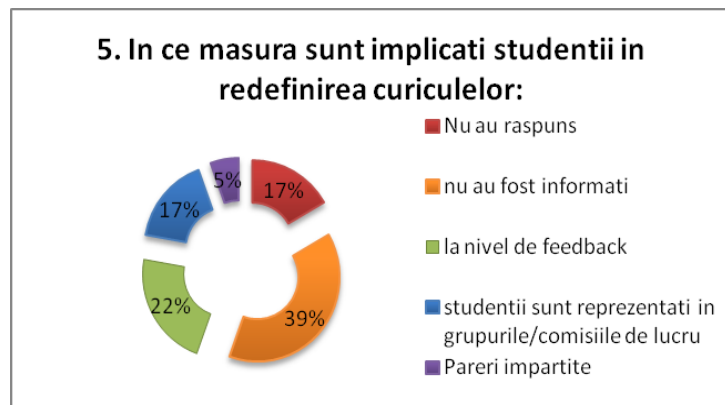
Mai mult de atât, cadrul național al calificărilor este un mijloc de a trece de la un învățământ centrat pe predare la un învățământ centrat pe rezultate ale învățării. Este nevoie de o mai mare precizie și claritate în design-ul curriculei, rezultatele învățării având un rol important în asigurarea transparenței cadrului calificărilor, contribuind la implementarea și a altor linii de acțiune ale Procesului Bologna.

Totodată, cadrul calificărilor nu este singurul instrument în recunoașterea națională și europeană a studiilor, acesta necesitând corelarea cu alte direcții de acțiune ale Procesului Bologna cum ar fi sistemul de credite transferabile, suplimentul de diplomă sau sistemul de asigurare a calității.

Participarea organizațiilor studențești

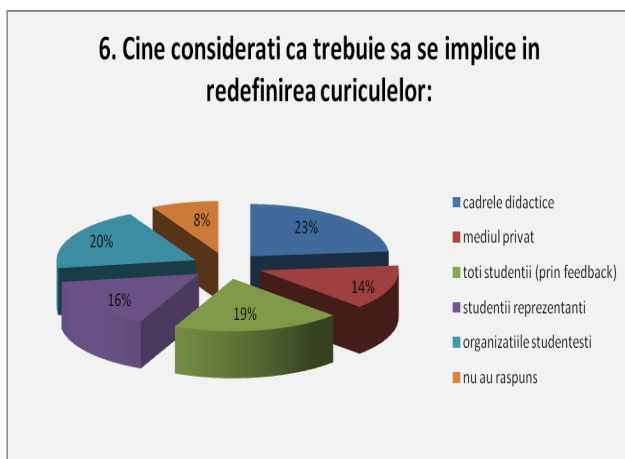
Organizațiile studențești consideră că **studenții trebuie să fie reprezentați** în toate activitățile care au ca scop dezvoltarea cadrului național al calificărilor.

În același timp, **39% din organizațiile studențești** consideră că nu au fost informate cu privire la implementarea cadrului calificărilor, însă 22% din organizații au fost implicate la nivel de feedback. În **doar 17% din Universități studenții sunt reprezentați în comisiile de lucru** care se ocupă cu redefinirea curriculei.

Un procentaj semnificativ din organizațiile studențești au răspuns că deși a fost demarat procesul de redefinire a curriculei, principala problemă identificată este aceea că planurile de studiu **sunt ajustate și nu regândite** în termeni de competențe și rezultate ale învățării.

În ceea ce privește implicarea studenților, aceștia nu sunt consultați deloc în elaborarea curriculei însă există și unele exemple de bună practică, care implică într-o anumită măsură și studenții: Universitatea de Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Universitatea Politehnică din Timișoara, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași.

Cadru național al calificărilor trebuie să genereze încredere în toți participanții direct interesați printre care: instituții de învățământ superior, reprezentanți ai studenților, agenții guvernamentale, angajatori, organizații non-guvernamentale, agenții profesionale etc.

În urma studiului a reieșit faptul că atât corpul academic, organizațiile studentești, studenții reprezentanți cât și mediul privat trebuie să se implice în egală măsură în redefinirea curriculei.

Recomandări:

- Implicarea studenților la toate nivelurile în redefinirea planurilor de studiu

CONCLUZII

ANOSR este încă odată prima și singura federație reprezentativă studențească, care prezintă un raport cu privire la implementarea Procesului Bologna în România din perspectiva studenților, dorind să sublinieze importanța implicării active a studenților ca parteneri egali în sistemul educațional.

Semnatară a Procesului Bologna în 1999, România a început să implementeze sistemul de trei cicluri în 2005, după adoptarea de către Parlament a legii 288/2004 cu privire la organizarea studiilor universitare. Totodată a înființat și legiferat agenții care au drept obiectiv alinierea sistemului educațional românesc la standardele europene (ARACIS, ACPART).

ANOSR consideră că implementarea Procesului Bologna în România are o importanță majoră în schimbarea pe care acesta o impune, generând schimbări atât la nivel legislativ, instituțional, cât și la nivel de paradigme, viziune și valori.

Cercetarea pe care ANOSR a efectuat-o demonstrează faptul că Procesul Bologna a fost implementat superficial, România preluând și implementând o serie de reforme fără a le adapta nevoilor sistemului educațional românesc. Acest fapt dovedește că de multe ori aceste reforme nu au fost înțelese de către actorii din sistem (conducerile universităților, cadre didactice, studenți, etc.). Implementarea sistemului de credite transferabile este unul dintre cele mai relevante exemple în acest sens.

Deși a fost elaborat „Raportul Național al României” privind implementarea Procesului Bologna, realizat de Ministerul Educației prin Bologna Follow-up Group, ANOSR consideră acest raport ca având o importanță scăzută fără un feedback real din partea principalilor beneficiari ai acestui sistem - studenții.

Dimensiunea socială este direcția care a beneficiat de cea mai mare atenție în termeni de investiții realizate. Deși s-au făcut progrese cu privire la condițiile de cazare ale studenților sau numărul de locuri de cazare asigurate de către Universități, sistemul actual de finanțare al Învățământului Superior reprezintă un obstacol real pentru mobilitatea studenților.

Cu privire la reprezentarea studenților, în ultimii doi ani s-au făcut progrese în democratizarea procesului de alegere a studenților reprezentanți și elaborarea regulamentelor de reprezentare, o etapă importantă fiind și includerea studenților în evaluările ARACIS atât în cele instituționale cât și în cele de planuri de studiu. În același timp, implicarea studenților ca parteneri în procesul decizional este departe de a fi suficientă sau respectată, reprezentanții studenților nefiind tratați ca parteneri egali de către anumiți actori. Mai mult independența acelor studenți reprezentanți aleși, acum începe să fie amenințată de diverse mecanisme de corupere a universităților.

Așa cum se specifică și în „Raportul Național al României”, sistemul de trei cicluri a fost implementat, însă mai departe de o serie de legiferări, se observă o necesitate reală de reformă a curriculei în vederea relevanței atât pentru studenți cât și pentru piața forței de muncă. Vechile programe de studiu au fost doar ajustate, nu de multe ori același conținut al cursului predat până la implementarea noului sistem fiind adaptat pentru a fi predat într-un număr mai mic de ore.

În același timp, sistemul de credite transferabile a fost implementat la nivel formal însă acestea nu reflectă în mod real timpul alocat pentru studiu, deseori reflectând importanța materiei sau chiar a profesorului care o predă.

Începând cu acest an, a fost introdus un sistem de burse pentru doctoranzi dar aceștia nu sunt tratați în același mod ca alți studenți, existând probleme atât la reprezentarea lor în procesele

decizionale cât și la accesul acestora la toate beneficiile statutului de student. Pentru ciclul master nu există sistemul special de burse, dar cu toate acestea, problema accesului la decizii și la beneficiile statutului de student există și pentru acest ciclu.

În ultimul an, asigurarea calității a câștigat importanța atât la nivel de Universitatea cât și la nivel național, sub viziunea Procesului Bologna. Cu toate acestea, deși în „Raportul Național al României” se specifică faptul că studenții sunt implicați în evaluarea internă cu privire la elaborarea curriculei în termeni de rezultate ale învățării, studiul ne arată că în majoritatea Universităților există o problemă reală cu privire la implicarea studenților în stabilirea curriculei sau relevanța părerii studenților în decizia finală.

Cu privire la mobilitatea studenților și a cadrelor didactice, din „Raportul Național al României” reiese faptul că singurele probleme sunt permisele de muncă și greutățile financiare, cu toate acestea procentul studenților în mobilitate externă este 0,1% iar mobilitatea internă este inexistentă cu, evidențiind probleme mult mai mari decât cele evidențiate în raportul menționat. Alte aspecte importante sunt centrele de consiliere și orientare și dobândirea de competențe practice, capitole la care Universitățile din Romania nu stau deloc bine.

Procesul Bologna promovează un învățământ centrat pe student însă de multe ori procesul de reformă nu pare să țină cont de această perspectivă. Elemente importante precum adaptarea metodelor de predare, relevanța evaluării profesorilor de către studenți sau feedback-ul studenților și implicarea lor în designul curriculei nu relevă un învățământ centrat pe student.

Concluzionând, observăm o serie de diferențe între „Raportul Național al României” și raportul efectuat de ANOSR. Considerăm că diferențele pornesc în principal de la viziunile de a percepe rezultatele implementării Procesului Bologna dar și de la diplomația guvernărilor noștri de a prezenta situația reală a procesului de reformă a învățământului superior. Astfel observăm că cele mai multe exemple de bună practică le întâlnim în acele universități care, dezvoltă un parteneriat real cu reprezentanții studenților, în speță cu organizațiile studențești. Această corelare subliniază importanța parteneriatului în Procesul Bologna, parteneriat care poate duce la o implementare reală a reformelor din sistemul de învățământ superior.

Chestionarul pentru Implementarea Procesului Bologna în România a fost realizat de către Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România prin intermediul organizațiilor membre.

Chestionarul a fost aplicat în cele mai importante 23 de universități publice din România. Temele urmărite sunt principalele linii de acțiune ale Procesului Bologna: dimensiunea socială, cadrul calificărilor, angajabilitatea, recunoașterea studiilor, mobilitatea, învățarea pe tot parcursul vieții, asigurarea calității.

Studiul s-a bazat pe două tipologii de analiză a datelor.

- Analiza la nivel de universitate, în care s-au tratat problematicile la nivel de Universitate, făcând o evaluare generală și canalizându-ne pe identificarea atât a problemelor cât și a exemplelor de bună practică pe care marea masă de studenți le întâlnesc acolo.
- Analiza la nivel de organizații studentești, prin care am reușit să identificăm percepția pe care o au liderii studenților din întreaga țară asupra efectelor pe care le are implementarea Procesului Bologna în România

În urma raportării numărului de studenți cuprinși de acele universități la numărul total de studenți procentul de studenți atinși a fost de 73,803 % din numărul total de studenți.

BIBLIOGRAFIE

1. ESU: Bologna with student eyes, 2007
2. Raportul Național al României privind implementarea Procesului Bologna, 2008
3. Studiul ANOSR cu privire la aplicarea regulamentelor de alegere a studenților reprezentanți, 2007
4. BP Bologna – Declaration, 1999
5. Prague – Communique, 2001
6. Berlin – Communique, 2003
7. Bergen – Communique, 2005
8. London – Communique, 2007
9. Raportul ESU privind ARACIS, 2008

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România
National Alliance of Student Organizations in Romania

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) este prima și cea mai importantă federație studentească, neguvernamentală și apartidică. Încă de la înființarea sa, ANOSR a reunit cele mai multe organizații studentești cu tradiție, înființate

imediat după revoluție, împreună constituind o echipă bazată pe principii și profesionalism. Această reprezentativitate ne este recunoscută și susținută de organizații importante din societatea civilă, mass-media, de comunitatea academică și importanți actori centrali precum Ministerul Educației, Cercetării și Inovației.

ANOSR a primit în octombrie 2002 statutul de membru cu drepturi depline al Forumului European al Studenților (ESU) devenind prima și unica federație studentească din România recunoscută și reprezentată la nivel european.

ANOSR se orientează spre reprezentarea și promovarea intereselor studenților din România sub aspect educațional, social, economic și cultural, atât la nivel național cât și internațional. ANOSR are ca obiectiv principal reprezentarea intereselor comune studenților, ale membrilor săi, formarea de lideri la nivel național și internațional precum și promovarea acestora în societate. În relația cu organizațiile membre ne bazăm pe principiile transparenței și non-partizanatului, facilitând accesul oricărei structuri studentești reprezentative și apolitice, la inițiativele noastre. Sprijinim implicarea lor în procesul decizional la toate nivelele.

ANOSR se implică în dezvoltarea politicilor educaționale și de tineret la nivel național și internațional, formulând și susținând poziția studenților, oferind organizațiilor membre sprijin în implementarea eficientă a acestor politici la nivel local.

ANOSR s-a dovedit a fi un deschizător de drumuri și factor decisiv în evoluția mișcării studentești din întreaga țară: am fost primii care am inițiat dezbateri publice în România pe tema Procesului de la Bologna și a Asigurării Calității, și primii care printr-o campanie puternică (“Give me 5” - % din PIB) și un set de revendicări realiste și calitative am reușit să obținem, în negocierile cu Guvernul, peste 80% din revendicările studentești. Totodată sub mediul academic universitar român a pornit primele mobilități interne din România, oferind astfel o nouă dimensiune conceptului de schimb de experiență, datorită demersurilor ANOSR.

Abordarea noastră pro-activă ne-a asigurat rolul de inițiatori a multiple activități studentești considerate a fi exemple de bună practică: suntem **singurii și primii care am organizat un Forum al Organizațiilor Studentești din România**, având rolul unui cadru de dezbateri și consolidare a mișcării studentești, unde se stabilesc liniile generale de acțiune pentru anul următor; suntem **primii care am lansat campanii naționale de informare și conștientizare** cu privire la drepturile studenților (“Ce te doare?”) și reformele din învățământul superior (“Săptămâna Bologna în Universități”). Acestea au fost organizate în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării.

Profesionalismul și dorința permanentă de îmbunătățire a activității de reprezentare a studenților ne-au recomandat la nivel european, devenind **primii care am pus România pe harta reprezentării studentești europene**, prin alegerea reprezentantului ANOSR, domnul Viorel Proteasa, în structura de conducere a Uniunii Europene a Studenților (ESU) și mai târziu, a domnișoarei Ligia Deca în funcția de președinte al aceleiași structuri de reprezentare europeană, fiind primul Președinte român al ESU.

REPREZENTĂM VIITORUL!